

**”NUORTEN KOKEMUKSIA VAPAA-AJANVIETOSTA SUOMEN
JA RUOTSIN RAJALLA”**

Heidi Välimaa

Opinnäytetyö

Syksy 2010

Sosiaalian koulutusohjelma

Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu, sosiaali- ja terveysalan yksikkö
Sosiaalialan koulutusohjelma, Sosionomi (AMK)

Tekijä: Heidi Välimaa

Opinnäytetyön nimi: Nuorten kokemuksia vapaa-ajanvietosta Suomen ja Ruotsin rajalla

Työn ohjaajat: Sanna Pellinen ja Pirjo Ylikauma

Työn valmistumisajankohta: Syksy 2010

Sivumäärä: 77+9 liitesivua

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia ylitorniolaisten 13–17-vuotiaiden nuorten vapaa-ajanviettoa Suomen ja Ruotsin rajalla. Tarkoituksena oli selvittää myös kunnan nuorisotyön osuutta nuorten vapaa-ajanvietossa.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys koostuu nuoruutta sekä nuorisotyötä käsittävästä tietoperustasta. Nuoruutta olen tarkastellut muun muassa yhteisöllisyyden ja monikulttuurisuuden näkökulmista. Nuorisotyötä olen tarkastellut nuorisolain sekä nuorisotyön tehtävien kautta.

Tutkimukseni on laadullinen, eli kvalitatiivinen tutkimus. Aineiston keruun olen suorittanut teemahaastattelulla, johon valitsin haastateltaviksi neljä 13–17-vuotiaista ylitorniolaista nuorta. Tutkimusaineiston analysoin teorialähtöisellä sisällönanalyysillä.

Tutkimustulokset osoittivat, että kahden maan rajalla asuminen on rikkaus alueen nuorille. Kunnan nuorisotyön osuus nuorten vapaa-ajanvietossa oli myös hyvin keskeisessä osassa.

Kahden maan rajalla asuminen merkitsee nuorille uusia kaverisuhteita, monipuolisempia harrastusmahdollisuuksia sekä vaihtoehtoja vapaa-ajanviettopaikoiksi. Nuoret ovat myös valveutuneita hyödyntämään rajaa heille edukkaampien ratkaisujen löytämiseksi. Kunnan nuorisotyön ydinkohdaksi nuoret mieltävät nuorisotalon, jonka ympärille nuorisotyö kulminoituu. Sosiaalisten medioiden merkitys nuorten vapaa-ajanvietossa nousi tuloksista esille useita kertoja eri asiayhteyksissä. Sosiaalisten medioiden kuten Facebookin hyödyntäminen myös nuorisotyössä voisi olla ajankohtaista. Rajaseudun hyödyntämistä nuorisotyössä kaivattiin lisää esimerkiksi ruotsalaisten kanssa tehtävien yhteisten retkien tai tapahtumien toteuttamisessa.

Asiasanat: Nuorisotyö, nuoret, vapaa-ajanvietto, monikulttuurisuus, kulttuuri, laadullinen tutkimus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

Author: Heidi Välimaa

Title of thesis: Youngsters' Experiences of Spending Leisure Time in the Finland-Sweden Border Area

Supervisors: Sanna Pellinen and Pirjo Ylikauma

Time when the thesis was submitted: Autumn 2010

Number of pages: 77+9 appendix pages

The purpose of this study was to explore how 13–17-year-old youngsters spent their leisure time in the Finland-Sweden border area. The purpose was also to survey how much the municipal youth work affected the youngsters' way to spend their leisure time.

The theoretical framework of my study consisted of knowledge of youth and youth work. I examined youth in the context of community work and multicultural environment. I observed the youth work through the law and functions of youth work.

My thesis is based on qualitative case research. The data for my study was gathered through theme-based interviews and I analyzed all the answers using the method of theory-based content analysis. I interviewed four youngsters from Ylitornio.

The results of my study showed that the border area of two countries is richness for the youngsters of the area. Municipal youth work played also a central role in youngsters' leisure time.

My study showed that living on the border area of two countries offered an opportunity to youngsters to get new friends, versatile leisure time hobbies and alternatives to choose their meeting places. The study showed that youngsters were also aware of the opportunities that living in the border area gives. Youngsters regarded the youth club as a central issue of the municipal youth work. My study showed that social media were important to youngsters and it would be necessary start to using social media like Facebook in municipal youth work. Youngsters also wanted to be more in touch with Swedish youngsters through the youth work.

Keywords: youth work, youngsters, leisure time spending, multicultural, qualitative case research

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	7
2 NUORTEN VAPAA-AJANVIETTO RAJALLA.....	10
2.1 NUORUUS ELÄMÄNVAIHEENA	13
2.1.1 <i>Yhteisöllisyys sosiaalisen kasvun tukena</i>	16
2.1.2 <i>Kulttuurista kasvamaan</i>	19
2.2 NUORISOTYÖN LÄHTÖKOHTIA	21
2.2.1 <i>Nuorisopalvelut Ylitorniolla</i>	25
3 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN	27
3.1 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TEHTÄVÄT.....	27
3.2 TUTKIMUKSEN TIETEENFILOSOFISET LÄHTÖKOHDAT JA TUTKIMUSMENETELMÄT	29
3.3 KOHDEJOUKKO JA AINEISTON KERUU	32
3.4 TUTKIMUSAINEISTON ANALYSOINTI	35
3.5 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS.....	37
3.6 TUTKIMUKSEN EETTISYYS.....	40
3.7 TUTKIMUSAIKATAULU JA KUSTANNUSARVIO	41
4 NUORTEN KOKEMUKSIA VAPAA-AJANVIETOSTA SUOMEN JA RUOTSIN RAJALLA	42
4.1 NUORUUS ELÄMÄNVAIHEENA	43
4.1.1 <i>Identiteetin kehitys</i>	43
4.1.2 <i>Yhteisöllisyys</i>	45
4.2 YMPÄRISTÖ.....	47
4.2.1 <i>Harrastusmahdollisuudet</i>	47
4.2.2 <i>Kulttuuri ja kieli</i>	52
4.2.3 <i>Tapaamispaikat</i>	54
4.3 KUNNAN NUORISOTYÖ.....	55
4.3.1 <i>Nuorisopalvelut</i>	55
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	60
5.1 NUORTEN VAPAA-AJANVIETTO SUOMEN JA RUOTSIN RAJALLA.....	60
5.2 KUNNAN NUORISOTYÖN OSUUS NUORTEN VAPAA-AJANVIETOSSA	66

6 POHDINTA.....	69
7 LÄHTEET.....	74
LIITE1	78
LIITE 2	79
LIITE 3	81
LIITE 4	82

1 JOHDANTO

Tornionjokilaakson eteläpäässä sijaitsee noin viidentuhannen asukkaan, pinta-alaltaan laaja kunta, Ylitornio. Ylitornion kuntakeskuksesta voi Ruotsin puolella sijaitsevalle Övertorneån kunnan kylälle, Matarenkiin, kesällä vaikka uida, talvella hiihtää. Ehkä kuitenkin nykyihmiselle miellyttävien keinojen käyttöä joen ylittävää siltaa. Pari sataa vuotta sitten olivat ihmiset joen kumpaakin puolta yhtä kansaa, mutta maiden hallintosuhteiden muututtua tuli Tornionjoki jakamaan kansan kahtia kahden maan kesken. Samat ihmiset kuitenkin jäivät, ja jatkoivat elämäänsä, osa suomalaisina ja osa ruotsalaisina. Tornionjoen ylitse kehittyi omalaatuinen kulttuuri kielineen ja tapoineen, jota näihin päiviin asti on joinain aikoina yritetty tietoisesti tappaa ja toisina aikoina taas elvyttää. Nyt 2000-luvulla perinteiden, yhteistyön ja ”Meän”-kielen vaaliminen ovat suorastaan kulttuuritekoja. Rajan yli tehtävä yhteistyö on myös elinehto pienille kunnille, jotta palvelut pystyttäisiin turvaamaan jatkossakin.

Nuorison liikkuvuus rajan molemmin on ollut yhtä pitkään olemassa kuin rajakin. Toisinaan se on ollut vilkkaampaa ja toisinaan hiljaisempaa. Erityisen merkittävä vuosikymmen oli 1960-luku, jolloin nuorten määrä lisääntyi ennätysvauhtia. Samoihin aikoihin myös nuorison rakenne muuttui entistä nopeammin: yhä useampi asui kaupungeissa tai muutti sinne työn tai yliopistopiskelujen tähden. Oma erikoisuutensa oli kuitenkin Ruotsiin muuttaminen. Suurimmalle osalle se oli vain väliaikainen ratkaisu, mutta kuitenkin aivan uusi mahdollisuus. 1970-luvun vaihteessa Ruotsiin muutti korkean palkkatason houkuttamana 80 000 suomalaista, etupäässä nuoria maalaisia. Suurimpana syynä muuttoliikkeeseen nähdään nuorisoiäluokkien poikkeuksellisen suuri koko, vaikka opiskelu- ja työpaikat kotimaassakin lisääntyivät. Määrällisesti eniten muuttajia oli Oulun sekä Lapin lääneistä, ja vähennys oli niin suuri, että koko maan väkiluku laski. (Aapola & Kaarninen (toim.), 2003, 77.)

Viime vuosisadan lopulla nuoruus on pidentynyt ja sen merkitys ihmisen elämänkaareissa on kasvanut. Nuoruudessa hankittu ammatti sekä sosiaaliset

ja kulttuuriset kompetenssit määrittävät kehittämisedellytyksiä ihmisen yhteiskunnalliselle toimintakyvylle. 2000-luvulla nuoriin suuntautuu entistä suurempia yhteiskunnan ja sen instituutioiden luomia odotuksia. Tyttöjen ja poikien väliset erot nuoruudessa ovat viimeisten vuosikymmenien saatossa yhdenmukaistuneet luoden edellytyksiä sukupuolten väliselle tasa-arvolle. (Puuronen. 2000, 219.)

Nykypäivän nuorisoa ja heidän vapaa-ajanviettotapojaan on tutkittu paljon jo usean vuosikymmenen ajan niin valtakunnallisesti kuin alueellisestikin. Koko historiansa ajan nuorisotutkimus on osallistunut maan nuorisosta käytävään yhteiskunnalliseen keskusteluun (Puuronen 2000, 221). Vaikka nuoruuden sanotaan nuorisokulttuureiden mukana globalisoituneen ja menettäneen paikan ja ajan, niin nuoren ihmisen elämänmuotoa muokkaavat kuitenkin myös paikalliset tekijät yhtälailla, kuin kansalaisuuden ulottuvuudet ovat kulloistenkin poliittisten, kulttuuristen ja taloudellisten olosuhteiden rajaamat. (Harinen. 2000, 19.)

Keskeinen koko vuosisadan nuorisotutkijoita kiinnostanut kysymys on, miten nuorison toimintaa ja käyttäytymistä voidaan selittää ja ymmärtää. Onko selityksissä lähdettävä liikkeelle kenties biologisista ja fysiologisista muutoksista, haluista ja vieteistä vai voidaanko nuorten toimintaa lähestyä kulttuurisista ja sosiaalisista prosesseista käsin? On myös mietittävä, mikä on nuorten toiminnalleen antama mielen merkitys, kun pyritään ymmärtämään heidän toimintaansa. Toinen huomion arvoinen seikka liittyy tutkijan ja tutkittavan väliseen suhteeseen nuorisotutkimuksissa. Olisiko nuorten toiminnan tutkiminen mielekästä objektiivisesti ulkopuolelta, vai pitäisikö pyrkiä vastavuoroiseen kommunikatiiviseen yhteyteen? Kolmas tärkeä kysymys on nuorisotutkimuksen ihmiskuvan muotoutuminen. Käsitetäänkö nuoret passiivisiksi yhteiskunnan voimien ja kulttuuristen prosessien ohjailemiksi nukeiksi, vai ajatellaanko nuorilla olevan tietoa yhteiskunnasta sekä elämänsä ehdoista, jotka toimivat aktiivisesti tietojensa pohjalta? (Puuronen 2000. 7–9, 219–222.)

Opinnäytetyöni on laadullinen tutkimus, jonka tarkoituksena on kuvailla Suomen ja Ruotsin rajalla asuvien nuorten kokemuksia vapaa-ajanvietosta. Opinnäytetyöni idea syntyi viime vuosikymmenen puolella, joulukuun alkupäivinä, kun ohjausajalla tulimme ohjaavien opettajien kanssa tulokseen, että aikaisemmin aloittamani opinnäytetyö päiväkotien välisen ”rajalla”-yhteistyön kehittämisestä oli tullut umpikujaan. Samoihin aikoihin oli ollut paikallislehdessä juttua koulujen sekä nuorisotalojen välisen yhteistyön heräämisestä, joten siirtyminen päiväkotimaailmasta nuoriin oli hyvin luonnollinen ja helppo valinta.

2 NUORTEN VAPAA-AJANVIETTO RAJALLA

Vapaa-aika on nuorille erilaisten taitojen ja toimintapätevyyksien sekä arvojen ja arvostusten kehittämisen maailma. Erilaiset harrastukset muodostavat merkittävän informaalisen oppimiskentän, jossa vapaa-aikana opitaan monia erilaisia harrastuksiin liittyviä tekniikoita ja taitoja. Sosiaaliset keskustelu- ja vuorovaikutustaidot, itsenäistyminen ja oman elämän hallinnan kehittyminen, toimiminen ryhmässä ja toisten ohjaamisen harjoittelu ovat aiheita, joita nuoret kokevat merkittäviksi. Harrastukset ja vapaa-aika antavat aineksia myös arvomaailman rakentamiseen. Harrastuksissa ja vapaa-ajalla opitaan vastuullisuutta, toimimista erilaisten ihmisten kanssa, suvaitsevaisuutta erilaisia kulttuureja ja erilaisuutta kohtaan sekä häviämistä ja voittamista. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilen 2003, 205–206.)

Ylitorniolla tornionjokilaaksolaisuus näkyy ja kuuluu jokapäiväisessä kanssakäymisessä. Pienen paikkakunnan etu ja haitta on se, että lähes jokainen tuntee toisensa jollakin tavalla. Ikäluokat ovat pieniä, samoin koulut. Paikalliset kaupalliset palvelut ovat monipuoliset, ja niiden elinvoimaisuuteen vaikuttaa rajan toiselta puolelta tuleva asiakasvirta. Asiakasvirtaa tapahtuu myös toiseen suuntaan, ja näin alueen väkiluvun ”kaksinkertaistuessa” palvelut pysyvät paikkakunnalla. Rajan ylitys tapahtuu hyvin huomaamattomasti, eikä kielimuurikaan ole juuri esteenä. Matarenki, Ruotsin puolella sijaitseva Övertorneån kunnan kylä on Ylitornion kuntakeskusta lähinnä oleva kuntakeskus, noin kymmenen kilometrin etäisyydellään. Kuntakeskusten läheisyys kaksinkertaistaa kaupallisten palveluiden lisäksi myös vapaa-ajanviettomahdollisuudet kymmenen kilometrin säteellä. Uimahalleja, nuorisotaloja, liikunta- ja jäähalleja sekä laskettelu- ja hiihtopaikkoja on vähintään kaksi. Ylitornion kunta on laaja, ja sen sivukylä lähempänä voivat olla Övertorneån palvelut, kuin mitä ovat palvelut Ylitornion kuntakeskuksessa. Osaltaan jo se aiheuttaa väen ahkeran liikkumisen rajan molemmin puolin.

Mirja Liikkasen toimittamassa kirjassa ”Suomalainen vapaa-aika” Helena Helve tarkastelee artikkelissaan vapaa-ajan merkitystä nuorten elämässä. Hän nostaa esille vapaa-ajan merkitystä nuoren identiteetin rakentumisessa, johon kuuluvat ystävyysuhteet, sukupuoli-identiteetin kehittäminen, muut ihmissuhdeverkostot, oman arvomaailman muodostuminen sekä vanhemmista irrottautumisen ja aikuistumisen. Hän tarkastelee erityisesti nuorten sosiaalisia suhteita sekä heidän luottamustaan ihmisiin ja yhteiskunnan instituutioihin pohtien näiden seikkojen yhteyttä nuoren sosiaaliseen taustaan ja yleisiin yhteiskunnallisiin muutoksiin sekä tyttöjen ja poikien erilaisiin elämäntilanteisiin. Helve on käyttänyt artikkelinsa pohjana Tilastokeskuksen vuonna 2002 tekemää vapaa-aikatutkimusta sekä hänen omia nuorisotutkimuksiaan vuosilta 1993, 2002 ja 2006. (2009, 15.)

Helve kirjoittaa nuorten valitsevat vapaa-ajanviettotapansa usein henkilökohtaisten ominaisuuksiensa tai sosiaalisten suhteidensa mukaan. Yksilölliset harrastukset, kuten tanssi tai musiikki, voivat vaikuttaa ratkaisevasti nuoren koulutusvalintaan, työuraan ja jopa onnellisuuteen ja hyvinvointiin. Vapaa-ajan valinnoilla on myös yhteys nuorten syrjäytymiseen. Nuoret, jotka harrastavat paljon, saavat sosiaalisia ja kulttuurisia taitoja sekä tukea identiteettinsä rakentamiselle. Tämä puolestaan auttaa heitä myöhemmin elämässään selviytymään passiivisia ikätovereitaan paremmin. Nuorten vapaa-ajanohjauksella, sille varatuilla paikoilla ja resursseilla voidaan vaikuttaa joko myönteisesti tai kielteisesti nuoren aikuistumiseen. Vapaa-ajanviettotavoilla on nuorelle suuri merkitys, sillä ne vaikuttavat verkostojen ja ystävyysuhteiden luomiseen, oman identiteetin kehittämiseen, sukupuoli-identiteetin muodostumiseen, vanhemmista irrottautumiseen ja aikuistumiseen, ammattiin oppimiseen sekä oman arvomaailman ja maailmankuvan rakentamiseen. (Helve 2009, 252.)

Luottamus on yksilön ja yhteisön välinen tunneperäinen sidos. Se laajenee nuoren aikuistuessa perheen välisistä suhteista ystävyys- ja työsuhteisiin. Vapaa-ajan sosiaalisissa verkostoissa syntyy luottamusta sekä emotionaalista ja sosiaalista pääomaa. Luottamus on sosiaalipsykologi Erik H. Erikssonin (1968) mukaan tasapainoisen identiteetin rakentamisen edellytys.

Luottamuksella on myös yhteiskunnallista järjestystä rakentava merkitys, sillä sosiaalinen järjestys hajoaa ilman luottamusta ja sen lieveilmiönä voi olla esimerkiksi nuorisorikollisuuden kasvu. Osallisuus luo siis luottamusta yhteiskuntaan. Vaikuttamismahdollisuudet ympäröivään yhteiskuntaan ovat myös luottamuksen synnyn yksi avainkohta. Artikkelin mukaan kaupunkilaiset nuoret kokivat omat vaikuttamismahdollisuutensa suuremmiksi, kuin maalla asuvat ikätoverinsa. Kaupungissa asuville nuorille oli myös huomattavasti enemmän tarjolla tapaamis- ja pistäytymispaikkoja kuin maalla asuville nuorille. Helven artikkelissaan kuvaama Vapaa-aikatutkimus 2002 paljastaa, että nuoren sukupuoli, kotitausta, sosiaaliluokka, asuinalue, vanhempien koulutus ja yhteiskunnallinen osallistuminen vaikuttavat nuorten vapaa-ajan harrastuksiin, sosiaalisiin suhteisiin ja luottamukseen. Nuorilla itsellään ei ole mahdollista vaikuttaa taustatekijöihin, kuten asuinalueeseen, kotiin, vanhempien tulotasoon tai koulutukseen, mutta he voivat vaikuttaa ystäviinsä ja sosiaalisiin suhteisiinsa sekä elämänsä päämääriin ja arvoihin. (Helve 2009, 256–260, 265–267.)

Ylitornio on maaseutukunta, jossa etäisyydet voivat kasvaa pitkiksi. Linja-autoon ei niin vain voi hypätä ja ajella kylille kahville tai harrastusten pariin. Harrastus- ja koulutoiminnan ulkopuoliset tapaamis- ja pistäytymispaikat kuntakeskuksessa rajoittuvat hyvin pitkälti kunnan nuorisotaloon. Vaikuttamiskanavaksi nuorille on Ylitorniolla perustettu jo useita vuosia sitten nuorisovaltuusto, jonka aktiivisemmaksi saattaminen oli yksi tulevaisuuden tavoitteista kunnan lapsi- ja nuorisopoliittisissa linjauksissa.

Nuoren hyvinvoinnin yksi ehdoton ydinasia on mielekäs vapaa-aika. Tämä on otettu yhdeksi ydinasiaaksi myös nuoria koskevan hyvinvointipolitiikkaan. Nuorten vapaa-aikatutkimuksessa vuonna 2009 on tarkasteltu nuorten vapaa-aikaa laajasti. Vapaa-aika sisältää niin nuorten järjestäytyneen kuin omaehtoisen toiminnankin. Tutkimuksessa on tarkasteltu vapaa-ajan yhteisöllisyyttä sekä omaa aikaa koskevia arvoja. Kyselytutkimus on tehty 1200:lle 10–29-vuotiaalle nuorelle. Vertailuperustan tutkimukselle tarjoavat vuosina 1998 ja 2001 valtion nuorisoasiain neuvottelukunnan tekemät järjestökiinnittelytutkimukset sekä 50 vuoden takainen Erik Allardtin

tutkimusryhmineen toteuttama nuorten harrastuksia ja yhteisöllisyyttä käsittelevä tutkimus. (Myllyniemi 2009, 3.)

Nuorten vapaa-aikatutkimuksessa 2009 nousee selvästi esiin, että nuorten vapaa-ajan yhteisöllisyydet näyttävät olevan vauhdikkaassa muutoksessa. Vanhempien tapaaminen on vähentynyt, ja toisin kuin ystäviin, ei puhelin- ja internet-yhteydenpito ole vanhempiin kuitenkaan lisääntynyt. Murroksessa on myös järjestöihin kuulumisen, ja erityisen merkityksellisenä vapaa-ajan kannalta ilmenee nuorten omaehtoinen toiminta järjestöjen ulkopuolella. Järjestöihin kuulumisen on laskenut 2000-luvulla, ja vain noin 45 prosenttia vastaajista kertoo olevansa jonkun järjestön jäsen. Järjestöjen ulkopuoliseen järjestettyyn vapaa-ajantoimintaan osallistuu puolestaan noin kolmannes kaikista nuorista ja järjestämättömiin vapaa-ajan ryhmiin tai harrastuksiin noin 40 prosenttia. (Myllyniemi 2009, 169–170.)

2.1 Nuoruus elämänvaiheena

Aikuisuuteen ei voi suoraan lapsuudesta hypätä, vaan aikuisuuteen on kasvettava. On käytävä läpi kaikki ne nuoruuden virheet ja voitot, jotta pystyy havittelemaan eheää aikuisuutta, joka tuo mukanaan vastuun itsestä sekä toisista ihmisistä. Meistä jokaisella on kokemuksia nuoruudesta. Jotkut muistelevat sitä elämän kulta-aikana, seikkailuna. Toiset ehkä raskaana kriisinä, josta selvitettiin, mutta arvet jäivät. Nuoruus tuntuu olevan aikaa, joka ei sitä eläessä tunnu arvokkaalta, mutta jonka hyvyden ja rikkauden ymmärtää vasta sitten, kun se on eletty. Opinnäytetyön tutkimuksen kohteena ovat nimenomaan nuorten kokemukset, joiden muodostumiseen vaikuttavat niin nuoruuden mukanaan tuomat haasteet kuin ympäröivä yhteiskuntakin. Seuraavassa tarkastelen nuoruuteen ikävaiheena liittyviä erityiskysymyksiä nuoren sekä ympäröivän yhteiskunnan näkökulmista.

Globaalisti ajateltuna nuoruutta määrittelee pitkälti kulttuuri, jossa nuoruutta tarkastellaan. Kulttuuri määrittelee pitkälti sen, miten kauan muiden ihmisten mielestä nuoruutta on hyväksyttävä viettää. Meillä länsimaisessa kulttuurissa

nuoruuteen liitettyjä elämäntapoja voi viettää pitkään. Nuoruuden sisältö ja pituus vaihtelevat yksilöittäin avoimessa kulttuurissa, jossa ympäristö tarjoaa monia eri vaihtoehtoja maailmankuvaksi ja elämän tavoitteiksi. Myös ajanjaksot, joissa kulloinkin elettyä nuoruutta tarkastellaan, voivat erota hyvin paljon toisistaan. Nyky-yhteiskunnassa puberteetti-ikä alkaa entistä varhemmin ja toisaalta pidentyneet ammattiin kouluttautumisaajat sekä median keinoja hyväksi käyttäen luotu kuva nuoruuden kaikkivoipaisuudesta aiheuttavat sen, että elämänvaiheena nuoruus myös päättyy entistä myöhemmin. (Aaltonen ym. 2003, 13.)

Amerikkalaisen kehityspsykologi Robert J. Havighurstin (1953) teoria nuoruusiän kehitystehtävästä perustuu käsitykselle, jonka mukaan kehitystä säätelee sosiaalisen ympäristön ja biologisen kasvun vuorovaikutus. Havighurstin mukaan nuoruuteen liittyy seitsemän kehitystehtävää, jotka muodostuvat yksilöön tiettyssä iässä kohdistuvien normatiivisten odotusten vaikutuksesta. Kehitystehtäviä ovat: 1) uusien suhteiden muodostaminen ikätovereihin, 2) sukupuoliroolien tai sukupuolisopimusten omaksuminen, 3) fyysisen olemuksen hyväksyminen, 4) omista vanhemmista ja muista aikuisista emotionaalisen riippumattomuuden saavuttaminen, 5) valmistautuminen erilaisille elämäntiloille, kuten parisuhteeseen ja työelämään, 6) ideologian ja maailmankatsomuksen muotoutuminen ja omaksuminen sekä 7) sosiaalisesti vastuullisen käyttäytymisen omaksuminen. Havighurstin näkökulmasta nuoren elämä on yhteisöllisesti säänneltyä, jossa yhteisön normit ja niihin liittyvät rooliodotukset säätelevät nuoren toimintaa ja valintoja. Nuoren toimintoja ja valintoja säätelee myös lainsäädäntö, joka asettaa omia rajoituksiaan mahdollistaen tietyt toiminnot vasta nuoren saavutettua tietyn iän. (Puuronen 2000, 57–57.)

Ihminen on fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen kokonaisuus. Fyysiseen osaluokkaan kuuluvat kasvu ja motorinen kehitys, nuoruudessa erityisesti puberteetti ja hormonaaliset muutokset. Psyykinen kehitys sisältää kognitiivisen ja persoonallisuuden kehityksen. Kognitiiviseen kehitykseen kuuluvat muisti, ajattelu, havaitseminen, oppiminen ja motivaatio. Persoonallisuuden kehitys liittyy minäkuvan kehittymiseen. Sosiaaliseen

kehitykseen kuuluvat puolestaan yksilön vuorovaikutustaidot, joiden laajeneminen on nuoruuden kehityshaasteita. Fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kasvuun sekä kehitykseen vaikuttavat niin perimä kuin ympäristötekijätkin. (Aaltonen ym. 2003, 59.)

Nuoruutta määritellään usein siirtymävaiheeksi kohti aikuisuutta. Nuoruus ei kuitenkaan ole ainoastaan välipysäkki kohti kokonaisvaltaisen aikuisuuden päätepysäkkiä, vaan elämänvaihe, jolloin nuori kasvaa niin fyysisesti, psyykkisesti kuin sosiaalisestikin. Nuoruusiässä muodostetaan oma maailmankuva ja luodaan aikuisten maailmassa tarvittava elämänkatsomus. (Laine, Ruishalme, Salervo, Siven & Välimäki, 2009, 91.) Aikuisuus ei tarkoita sitä, että elämän kriisit ja kasvu olisivat ”päätepysäkillä” ohitse, vaan esimerkiksi keski-iän kriisin voivat jotkut kokea nuoruuden kriisejäkin vaikeampina. Kehityskriiseillä tarkoitetaan normaaliin elämäntilanteeseen liittyvää tapahtumaa, jolloin yksilö hakee omia voimavarojaan ja tarpeitaan suhteessa ympäristöönsä punnitellen menneitä ja tulevaa ja hakien tarkoitusta elämälleen. Kehityskriisin seurauksena voi olla sosiaalisen ja psyykkisen elämän uudelleen jäsentyminen, vaikka nuoruuteen kuuluvat voimakkaat fyysiset muutokset puuttuisivatkin. (Aaltonen ym. 2003, 14)

Nuoren elämä ei pyöri kokonaan kasvun ja kehityksen ympärillä, vaan se kulkee nuoren mukana tiedostettuna tai tiedostamattomana, ja sen kanssa on sopeuduttava elämään. Nuoren pääasiallinen tehtävä on suorittaa oppivelvollisuutensa, joka päättyy tavanomaisen koulutaipaleen käyneillä nuorilla kuudentoista ikävuoden tietämillä. Sen jälkeen nuorella on vapaus valita, mihin kelkkansa suuntaa. Koulu syö suurimman osan nuoren ajasta, mutta mitä tapahtuu aikana, jota ei vietetä koulussa?

Tilastokeskuksen vuonna 2002 tekemä vapaa-aikatutkimus paljastaa, että 15–19-vuotiaista nuorista joka kolmas ei osallistu minkäänlaiseen harrastustoimintaan. Sukupuolten väliset erot näkyvät siinä, että tytöt ovat aktiivisempia kodin ulkopuolisiin aktiviteetteihin. Kesällä liikuntaa ja ulkoilua harrastaa päivittäin lähes joka toinen, ja johonkin urheiluseuraan kuuluvat keskimäärin ainakin kerran viikossa. 15–19-vuotiailla nuorilla aikaa alkaa

mennä yhä enemmän kesätöihin, seurusteluun ja muihin harrastuksiin. Teatterissa nuoret käyvät 1–2 kertaa vuodessa, ja konserteissa 3–4 kertaa vuodessa. Kirjastossa tytöt käyvät poikia hieman ahkerammin, ja keskimäärin kirjastossa käydään kerran pari kuukaudessa. Maaseudun nuoret ovat aktiivisempia kirjaston käyttäjiä kuin kaupunkilaiset nuoret. 15–19-vuotiaat tytöt osallistuvat poikia enemmän kulttuuri ja taidejärjestöjen toimintaan, pojat taas tyttöjä aktiivisemmin urheiluseurojen toimintaan. (Helve 2009, 263–264.)

2.1.1 Yhteisöllisyys sosiaalisen kasvun tukena

Nuoruudessa sosiaalinen kasvu on voimakasta, ja nuoren opetellessa täyttämään sosiaalisen ympäristönsä vaatimuksia omaksuen yhteiskuntansa pelisääntöjä voi kokemus johonkin yhteisöön kuulumisesta olla tärkeä osa ympäristöön sopeutumista. Kokemus vaikuttamisesta yhteisön toimintaan lisää puolestaan yhteisöön kuulumisen tunnetta, joka taas luo turvallisen ympäristön sosiaaliselle kehitykselle. Ylitorniolla yhteisöllisyyteen voi esimerkiksi törmätä olemalla osallisena jääkiekko- tai urheiluseurassa, nuorisotalon asiakaskunnassa tai vaikka tiiviissä kaveriporukassa. Laajemmassa mittakaavassa yhteisöön ja yhteisöllisyyteen törmää jo kunnan jäsenenä, sillä noin viiden tuhannen asukkaan kunnassa lähes jokainen on tavalla tai toisella kytköksissä toisiinsa, jos ei suoranaisena tuttavana niin ainakin tutun tuttuna muodostaen näin suuren sosiaalisen ympäristön jäsenilleen. Opinnäytetyössäni pyrin tuomaan nuorten äänen esille, jotta sitä voitaisiin hyödyntää esimerkiksi nuorisotalon toiminnan suunnittelussa ja näin vahvistaa yhteisöllisyyden voimaa nuorisotalolla, joka toimii monen nuoren vapaa-ajanviettopaikkana.

Nuoren sosiaalinen kehitys nivoutuu yhteen persoonallisuuden kehityksen kanssa. Sosialisaatio tarkoittaa kehitysprosessia, jonka kuluessa ihminen omaksuu yhteiskuntansa arvot, normit sekä käyttäytymismallit oppien täyttämään sosiaalisen ympäristönsä vaatimukset. Ympäröivään todellisuuteen nuori sopeutuu opittuaan sen pelisäännöt. Sosialisaation edellytyksenä on, että pienellä lapsella on jokin samastumisen kohde, jonka käyttäytymisen, asenteet ja arvot hän voi omaksua itselleen. Vähitellen kehityksen seurauksena lapselle

syntyy sisäinen kontrolli, jolloin hän alkaa itse kontrolloida omaa käyttäytymistään eikä enää ole riippuvainen auktoriteetistään. Vaikka riippumattomuuteen auktoriteetistä pääsisikin, niin kulttuuri säätelee edelleen, millainen sosiaalinen käyttäytyminen kussakin iässä on hyväksyttävää ja millainen ei. (Aaltonen ym. 2003, 85.)

Identiteetti on oman yksilöllisyyden kokemuksen löytämistä, ja siihen liitetään myös erilaiset roolit, joita nuori pyrkii harjoittelemaan ja omaksumaan. Identiteetti liittyykin vahvasti yksilön sosiaaliseen maailmaan, kun taas minäkäsitys kuvaa hänen sisäistä maailmaansa. Identiteetti on pysyvä, jatkuva ja yhtenäinen oman yksilöllisyyden kokemistapa. (Laine ym. 2009, 81.) Identiteettikriisillä nuoruudessa tarkoitetaan vaihetta, jossa nuori hakee omia voimavarojaan ja tarpeitaan suhteessa ympäröivään kulttuuriin ja sen asettamiin tavoitteisiin. Samoin kuin pieni lapsi elää peilisuhteessa lähiympäristöönsä, peilaa myös nuori itseään suhteessa ympäristöönsä. Nuoren peilisuhteeseen sisältyy lähiympäristön lisäksi koko yhteiskunnan ja kulttuurin. Nuori asettaa tavoitteita elämälleen ja toiminnalleen. Tavoitteita muokkaavat myös kulttuuri ja ympäristö, jossa nuori elää. (Aaltonen ym. 2003, 74–75, 83.)

Perheen ja koulun rinnalle ilmaantuneet nuorisokulttuurit ja vapaa-ajan harrastukset tarjoavat nuorille uusia mahdollisuuksia nähdä ja tulkita elämänsä. Nuorten on hankala orientoitua heitä ympäröivään todellisuuteen, jos he pitäytyvät tarkasti johonkin tiettyyn toiminta- tai ajattelutapaan. Nuoret elävät peilisuhteessa muuttuvaan maailmaan, jonka kautta luovat identiteettiään. Seurauksia tästä ovat yksilöllistyminen, kulttuurin refleksiivisyys ja uudet toimintatavat. Runsaasti valintoja pursuavassa yhteiskunnaassa identiteetin löytäminen kestää pidempään kuin ennen, ja se on johtanut nuoriin, jotka ovat entistä tietoisempia sekä itsestään että suhteestaan ympäröivään maailmaan. (Aaltonen ym. 2003, 86.)

Lasten ja nuorten toveruus- ja ystävyysuhteet kehittyvät vähitellen. Myös niiden tiedostaminen ja merkitys lisääntyvät vuosien mukana. Varhaisnuoruuden loppupuolella nuoria ei aina tyydytä liikkua enää pelkästään parhaan tai muutaman ystävän seurassa. Nuori tahtoo kuulua suurempaan

ryhmään tai olla osa nuorten alakulttuuria. Kaveriporukan hyväksyntä ja sen arvot alkavat olla vanhempien näkökantoja merkityksellisemmät. Ystävyysuhteilla on merkittävä asema nuoren persoonallisuuden ja identiteetin rakentumisessa. Hyvän ystävän puuttuminen voi nuorelle olla vaurioittava kokemus niin itsetunnon kuin sosiaalisten taitojen kehittämisessä. Ystävyys tarjoamat hyväksytyksi tuleminen, kiintymyksen, yhteenkuuluvuuden ja toveruuden tunteet ovat nuoren identiteetin kehitykselle tärkeitä. (Aaltonen ym. 2003, 91–94.)

”Yhteisön” ja ”yhteisöllisyyden” käsitteiden hahmottaminen eri yhteyksissä on haasteellista, sillä käsitteenä yhteisöllä on monia merkityksiä. Käsite ”yhteisö” voi vaihdella parista ihmisestä kokonaiseen ihmiskuntaan ja sen alueellinen laajuus ruokakunnasta koko maapallon kattavaksi. ”Yhteisö”-käsite yleisimmillään viittaa kuitenkin ihmisten väliseen vuorovaikutuksen tapaan, yhteisyyteen, ihmisten väliseen suhteeseen tai siihen, mikä on yhteistä tietylle ihmisryhmälle. Vaikka yhteisöt vaihtelevatkin toimintamuodoiltaan ja tavoitteiltaan, on niille yhtenäistä jäsenten välinen pysyvä ja välitön vuorovaikutus. Jäsenten välisessä vuorovaikutuksessa määrittyvät ja muotoutuvat jäsenten keskinäiset vuorovaikutussuhteet, joilla tarkoitetaan keskinäisiä käyttäytymissääntöjä, moraalisia sitoumuksia, sisäisiä hierarkioita, normeja ja sanktioita. Vuorovaikutuksessa määrittyvät ja muotoutuvat myös yksittäisen jäsenen yksilöllisen käyttäytymisen vapausasteet ja valintavaihtoehdot yhteisössä sekä jäsenten ja ei-jäsenten välisen vuorovaikutuksen säännöt. ”Yhteisö”-käsitteen käytössä on tärkeää huomata, että jäsenelleen yhteisö on subjektiivinen kokemus, mutta yksilöllisistä kokemustavoista huolimatta on tietty määrä yhteistä käsitystä ja kokemusta kuitenkin tavoitettava, jotta saadaan aikaan riittävä yhteisöllisyyden perusta. (Haapamäki, Kaipio, Keskinen, Uusitalo & Kuoksa 2000, 11, 20–21.) Tähän tavoitteeseen voidaan esimerkiksi nuorisotaloilla pyrkiä suunnittelemalla nuorisotalon arkea, toimintoja yhdessä sitä käyttävän nuorison kanssa.

Jos puolestaan tarkastelemme yhteisön merkitystä pelkistetysti vain välineenä, voidaan sen todeta olevan toimintamalli toisten joukossa. Yhteisöllisyyden vaikeus ja toisaalta voima on kuitenkin sen toisessa merkityksessä.

Yhteisöllisyys on tapa toimia ja tapa elää, jolloin sen toteuttaminen on varsin haasteellista käytännössä. Arkipäivän toimivaa yhteisöllisyyttä ei pysty toteuttamaan ulkoisesti ohjaten, vaan käytännön työssä täytyy olla itse ”sisällä” omine edellytyksineen. (Haapamäki. ym. 2000, 30–31.)

2.1.2 Kulttuurista kasvamaan

Nuori kasvaa ja kehittyy osana ympäristöään. Ympäristöön ja yhteisöön vaikuttaa vahvasti siinä vallitseva kulttuuri. Erityisesti ylitorniolaisten nuorten kokemuksia tutkittaessa on hyvä tarkastella myös ympäröivää kulttuuria, sillä Ylitorion sijaitessa aivan Suomen ja Ruotsin rajalla on toisiaan lähellä myös kaksi kieltä ja kulttuuria. Kulttuurit elävät kumpikin tahoillaan omaa elämäänsä, mutta eivät voi olla vaikuttamatta toisiinsa vilkkaan rajankäynnin takia.

Kulttuuri on läsnä ympäristössään ja muokkautuu ympäristönsä mukaisesti. Kulttuurin muotoutumiseen vaikuttavat niin historialliset, taloudelliset, maantieteelliset, poliittiset kuin ilmastollisetkin tekijät. Myös kieli muuntaa kulttuuria ja kulttuuri kieltä. Monikulttuurinen vuorovaikutus opettaa meitä näkemään uusin silmin, ja avartaa ajatteluamme. Sen kautta meidän on selvitettävä itsellemme, mitkä ovat omat arvomme ja asenteemme. Kansainvälisessä kanssakäymisessä on kyse erilaisia merkitysjärjestelmiä edustavien ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta. Kukin yhteisö kehittää omat tapansa tarkastella maailmaa ja siirtää sitä sukupolvilta toisille. Arvot ja asenteet omaksutaan hyvin nuorina. Ihmisten väliseen kanssakäymiseen vaikuttavat monet seikat, kuten esimerkiksi ikä, sukupuoli, koulutus, sosiaalinen tausta jne. Kulttuuri on vain yksi tekijä muiden joukossa. Kulttuurilla on lukuisia erilaisia määrittäjiä, sitä voidaan määritellä kansallisesti, etnisesti tai alueellisesti. Paljon puhutaan myös organisaatiokulttuureista, naisten kulttuureista, nuorisokulttuureista jne. Kulttuurin voi ajatella olevan yhteisöllinen malli, jonka tietty kollektiivi on syystä tai toisesta omaksunut, ja jota se pitää jokapäiväisen elämän norminaan. Kulttuuria voidaan myös pitää yhteisössä yleisesti hyväksyttynä ohjeena, jonka mukaan yksilö toimii ja jonka sääntöjä noudattaa esimerkiksi vuorovaikutustavoissaan. Vaikka jokainen yhteisön jäsen

ei toimisikaan yleisten ohjeiden mukaisesti, suuri osa kuitenkin noudattaa yleisesti hyväksytyä toimintamallia tiedostamattaan. (Vartia 2009, 1, 13–15.)

Suomessa on kiinnostuttu monikulttuurisesta vuorovaikutuksesta erityisesti Euroopan Unioniin liittymisen johdosta. Vartia toteaa, että ”Ulkomaat ovatkin yhtäkkiä kuin läheisiä maita, Pohjolan pihat yhtä suurta Eurooppaa, jossa ihmiset liikkuvat vapaasti maasta toiseen” (2009, 69). Yhä enenevässä määrin Suomessa asuu ja kasvaa lapsia, joiden vanhemmat tulevat kahdesta eri kulttuurista. Yhteensä heitä on noin 54 000, ja heistä 36 prosenttia kasvaa suomalais-ruotsalaisessa liitossa. (Oksi-Walter, Roos & Viertola-Cavallari 2009, 136.)

Kulttuuri ja kieli kulkevat käsi kädessä. Jos kadottaa kielensä, kadottaa kulttuurinsa. Englannin kielen yleistymisen ajateltiin vähentävän maapallon kieliä. Vähemmistökielten uskottiin jäävän vähitellen pois käytöstä. Toisin kuitenkin kävi, ja esimerkiksi Skotlannissa gaelin kieli oli jo häviämässä. Nyt sitä opetetaan, ja sitä kuulee myös tiedotusvälineissä. (Vartia 2009, 18, 69–70). Myös Tornionjokilaaksossa puhuttu meän kieli on kokenut suosionsa nousu- ja laskukausia. Tätä nykyä meän kieli on Tornionjokilaaksossa hyvin esillä. Joulukuussa 1999 Eurooppa sai uuden kielen, kun Ruotsin valtionpäivät hyväksyivät meän kielen viralliseksi vähemmistökieleksi ja sen puhujat kansalliseksi vähemmistöksi. Päätös oli yllättävä, sillä se poikkesi vähemmistökielikomitean näkemyksestä, jonka mukaan meän kieli oli suomen kielen murre. Murteena meän kieltä on totuttu pitämään myös Suomessa. Kyse on samasta peräpohjolaaisesta murteesta, jota puhutaan Tornionjoen itärannalla, Suomen puolella. Tornion- ja Muonionjokea pitkin kulkeva, Haminan rauhan yhteydessä vuonna 1809 syntynyt valtakunnanraja ei koskaan ole ollut este kanssakäymiselle rajan yli. Päinvastoin, yhteydet ovat olleet vilkkaat, ja poikkinaintia on harrastettu aina. Valtakunnan raja syntyi, kun Suomi siirtyi Ruotsilta Venäjälle. Mikäli Venäjä olisi saanut tahtonsa läpi, olisi raja kulkenut Tornionjokea lännempänä, Kainuunjokea eli Kalixjokea pitkin, jolloin myös peräpohjolaisten murteiden alue olisi säilynyt yhtenäisenä ilman kahtia jakavaa rajaa. (Vilppula 2000. Hakupäivä 29.1.2010.)

Laura Arola on tutkinut pro gradu -tutkielmassaan Ruotsin tornionlaaksolaisten nuorten suhdetta Suomeen ja meän kieleen. Hän on haastatellut Pajalassa asuvia lukiolaisnuoria, joiden asuinalueella meän kieli on hyvin vahvana. Arola toteaa tutkielmassaan: ”Kysymys tornionlaaksolaisesta etnisyydestä ja identiteetistä on kompleksinen. Nuoret eivät osaa määritellä tornionlaaksolaisuutta – erityisesti meän kielen osuus siinä on ristiriitainen. Toisaalta kieli on ainoa muista erottava tekijä ja tärkein ryhmän tunnus. Toisaalta taas kieltä ei pidetä edellytyksenä tornionlaaksolaisuudelle, ja sen korostaminen erottaa torniolaaksolaisia toisistaan. Tornionlaaksolainen etnisyys on siis ennen kaikkea alueellista, mutta alueelliseen tornionlaaksolaisuuteen kuuluu rajan läheisyys ja meän kielen jatkumo alueella.” Arola on suorittanut haastattelut vuonna 2002, ja hän pohtiikin tutkielmassaan meän kielen tulevaisuutta. Yhdeksi meän kielen ”elvyttäjäksi” hän mainitsee Mikael Niemen teoksen Populäärimusiikkia Vittulajänkältä. Teos on saavuttanut suuren suosion Suomessa ja Ruotsissa, sekä nostanut Tornionlaakson ja meän kielen kerralla maailmankartalle. (2004, 122–125.)

Vaikka rajalla liikkuminen ja asioiminen on helppoa, on kuitenkin muistettava, että kyseessä on kaksi eri valtakuntaa, toinen Suomen tasavalta, ja Ruotsin kuningaskunta. Molemmilla mailla on omat, ja osin myös yhteiset historiansa, mutta valtakulttuurit poikkeavat toisistaan. Kulttuurien väliset erot ovat olleet rajalla aistittavissa vahvemmin kuin sisämaassa, mutta nykypäivänä elintason kirittyä samalle tasolle, on eroja hankala huomata niitä tarkemmin tarkastelematta. Jos kuitenkin alkaa tietoisesti tarkkailla ympäristöään, voi huomata kulttuurien määrittelemiä eroja pienissä arkipäivän asioissa. Kulttuurillisesti ajateltuna suurin ero rajalla on kuitenkin kieli, Suomessa suomi ja Ruotsissa ruotsi. Rajalla asioidessa kuitenkin selviää suomen kielellä molemmin puolin rajaa.

2.2 Nuorisotyön lähtökohtia

Nuoruus on elämässä haasteita täynnä. On opittava noudattamaan ympäröivän yhteisön pelisääntöjä, tultava sinuiksi oman itsensä kanssa, luotava uusia

ihmissuhteita, irtauduttava vanhemmista sekä valmistauduttava tulevaisuuden mukanaan tuomiin uusiin haasteisiin. Nuoren kasvua on tukemassa lakisääteinen nuorisotyö, jota toteuttavat niin kunnat, seurakunnat kuin eri järjestötkin. Jotta nuorten kokemuksia ja mahdollisia toiveita nuorisotyön muodoista voidaan lähteä viemään pidemmälle, on syytä tarkastella nuorisotyötä rajaavia kehyksiä nuorisotyön tarkoituksen sekä lainsäädännön avulla.

Juha Nieminen määrittelee artikkelissaan ”Vastavoiman hahmo” suomalaisen nuorisotyön neljä eri tehtävää eli funktiota. Ensimmäisenä tehtävänä on sosialisointifunktio, jolla tarkoitetaan nuorten liittämistä yhteiskunnan, kulttuurin ja lähiyhteisön jäseniksi. Perinteisesti sillä on tarkoitettu ympäröivässä yhteiskunnassa ja kulttuurissa hyväksi katsottujen roolien, arvojen, käyttäytymistapojen ja toimintamallien siirtämistä uudelle sukupolvelle. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole nähdä sosialisointia vanhan kulttuuriperinnön juurruttamisena nuoriin, vaan siihen sisältyy sellaisten tietojen ja taitojen välittäminen, jotka mahdollistavat nuorten osallistumisen yhteisöjen ja yhteiskunnan uudistamiseen sekä kehittämiseen. Toisena funktiona on personalisointifunktio, jonka tehtävänä on ohjata nuoren ihmisen kehittymistä itsenäiseksi sekä omat pyrkimyksensä ja tarpeensa tuntevaksi yksilöksi. Funktion toteuttaminen edellyttää toiminnassa mukana olevan nuoren ainutlaatuisuuden, yksilöllisyyden ja omaleimaisuuden tunnistamista, tunnustamista ja tukemista. Kolmantena nuorisotyön tehtävänä on nuorten personalisointiossa ja sosialisointiossa ilmenevien vajavuuksien korjaaminen, kompensoiminen. Kompensaatiofunktion ajatuksena on, että nuorisotyöllä ohjataan ja autetaan nuoria, joilla on ilmennyt ongelmia yhteiskuntaan liittymisessä tai omien persoonallisten mahdollisuuksien toteuttamisessa. Nuorisotyön neljännen tehtävän, resursointi- ja allokointifunktion tarkoituksena on yhteiskunnan nuorille osoittamiin voimavaroihin ja niiden suuntaamiseen vaikuttaminen. Tavoitteena on, että nuoret itse vaikuttaisivat omien järjestöjensä kautta heitä koskeviin asioihin. (Hoikkala & Sell (toim.) 2008, 23–26.)

Nuorisotyötä voidaan toteuttaa monella tapaa. Kunnilla, järjestöillä ja seurakunnilla on erilaisia tapoja ja menetelmiä nuorisotyön tekoon. Nuorisotyötä

voidaan tehdä internetissä erilaisten neuvontapalveluiden muodossa, se voi olla nuorisotilojen avointa toimintaa, tapahtumia, leirejä, kerhoja, bänditoimintaa, monikulttuurisuustyötä, kulttuurista nuorisotyötä, erityisnuorisotyötä, yökahviloita, kansanvälisiä vaihtoja, nuorisovaihtoa, iltapäivätoimintaa ja työpajoja. Nuorisotyö on myös sukupolvien välistä kanssakäymistä, osallisuuden ja vaikuttamisen edistämistä sekä osallisuuskasvatusta, joka ohjaa, opasta ja tukee nuorta ihmistä. (Suomen nuorisoyhteistyö Allianssi ry:n opas 2008, 4–7.)

Suomi on yksi harvoista Euroopan maista, joissa nuorisotyö on lakiin perustuvaa ja kunnallisen nuorisotyön asema lainsäädännössä on tärkeä. Kun sotien jälkeen Suomeen kehiteltiin hyvinvointiyhteiskuntaa, katsottiin yhteys kansalaisyhteiskuntaan tärkeäksi. Hyvinvointiyhteiskunnan toimijaksi kehittyi kunnallishallinto, ja tämän takia oli aikoinaan suuri voitto, että tavoitteellisina peruspalveluina nuorisotyö säädettiin kuuluvaksi kunnan toimialaan. Suomessa on ollut erillistä nuorisotyölainsäädäntöä vuodesta 1972 lähtien, ja vuonna 2006 voimaan tullut nuorisolaki korvaa vuonna 1995 säädetyn nuorisotyölain. (Aaltonen, K. (toim.) 2009, 12,17.)

Nuorisotyötä ohjaa nuorisolaki (27.1.2006/72). Lain mukaan nuorisotyön toteuttamisesta ensisijaisesti vastaavat valtiot, kunnat sekä nuorisojärjestöt. Valtiollisella tasolla on opetusministeriöllä vastuu nuorisotyön- ja politiikan yleisestä kehittämisestä, kun taas elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset toimivat nuorisotyötä ja politiikkaa koskevissa asioissa valtion aluehallintoviranomaisina. Kunnat vastaavat nuorisotyön toteuttamisesta yhdessä nuorisoyhdistysten ja muiden nuorisotyötä tekevien järjestöjen kanssa. Nuorisopalveluita voidaan tuottaa myös alueellisesti kuntien yhteistyönä. (Nuorisolaki 27.1.2006/72.)

Nuorisolain (1§) tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Tavoitteen toteuttamisen lähtökohtina on yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, monikulttuurisuus ja kansainvälisyys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän

kunnioittaminen. Nuorisolaissa nuorisotyö määritellään (§2) olevan nuorten oman ajan käyttöön kohdistuvaa aktiivisen kansalaisuuden edistämistä samoin kuin nuorten sosiaalista vahvistamista, nuoren itsenäistymisen ja kasvun tukemista sekä sukupolvien välistä vuorovaikutusta. (Nuorisolaki 27.1.2006/72.)

Kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan (§7) kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, kulttuurillinen, liikunnallinen, monikulttuurinen ja kansainvälinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot. Kunnallista nuorisotyötä ja -politiikkaa toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä paikallisten viranomaisten kanssa, sekä yhteistyössä nuorten, nuorisoyhdistysten ja muiden nuorisotyötä tekevien järjestöjen kanssa. Nuorten osallistumisesta ja kuulemisesta nuorisolaissa (§8) on maininta, että nuorille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn, ja heitä on kuultava heitä koskevissa asioissa. (Nuorisolaki 27.1.2006/72.)

Nuorisolakioppaassa tarkastellaan lain henkeä laajemmin. Nuorisotyön ja –politiikan tavoitteet nuorisolain (72/2006) mukaan sijoittuvat nuorten aktiivisen kansalaisuuden edistämiseen, nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen sekä nuorten kasvu- ja elinolosuhteiden parantamiseen. Aktiivisen kansalaisuuden tavoitteena on kehittää nuorten aktiivista toimintaa yhteiskunnassa luomalla edellytyksiä jokaiselle nuorelle omaan harrastukseen, yhteisön jäsenyyteen ja yhteiskuntaan vaikuttamiseen. Tavoitteena on, että nuoret äänestäisivät valtakunnallisissa vaaleissa yhtä aktiivisesti kuin muu väestö. Sosiaalinen vahvistaminen on kohdistettua yhteisöllistä toimintaa, joka keskittyy syrjäytymisen riskiryhmissä oleviin nuoriin. Interventioita tavoitteeseen pääsemiseksi ovat nuorten työpajatoiminta sekä ehkäisevä päihde- ja huumetyö. Nuorten kasvu- ja elinoloja parannetaan tehostamalla valtioneuvoston nuoriin kohdistuvaa sukupolvipolitiikkaa tavoitteena nuorten elinolojen nostaminen samalle tasolle muiden väestöryhmien kanssa. Huolehditaan myös vuonna 2007 valmistuneen valtioneuvoston lapsi- ja

nuorisopolitiikan kehittämisohjelman toimeenpanosta, seurannasta ja arvioinnista. (Aaltonen, K. (toim.) 2009, 29–30.)

Lapsi- ja nuorisopoliittisesta kehittämisohjelmasta säädetään Nuorisolain neljännessä pykälässä, ja se sisältää valtakunnalliset nuorisopolitiikan tavoitteet sekä suuntaviivat läänien ja kuntien nuorisopoliittiselle ohjelmatyölle. Lääninhallitusten tekemien nuorisotyön peruspalvelukartoitusten mukaan vuonna 2006 noin 180 kunnassa oli lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma. Lapsi- ja nuorisopoliittisia kehittämisohjelmien tekoa on lisännyt vuoden 2008 alusta voimaan tullut uusi lastensuojelulaki, joka velvoittaa kunnat tekemään lapsiin ja nuoriin kohdistuvan hyvinvointiohjelman. (Aaltonen, K. (toim.) 2009, 56, 62–63.)

2.2.1 Nuorisopalvelut Ylitorniolla

Ylitornion kunnan lapsi- ja nuorisopoliittiset linjaukset on laatinut perusturva- ja sivistystoimen henkilöistä koottu työryhmä. Linjauksissa todetaan, että nuorisopalvelujen järjestämisestä vastaa kunnassa sivistyslautakunta, ja nuorisopalveluihin kuuluu nuorisotoiminta (perusnuorisotyö), nuorisotalo, aamu- ja iltapäivätoiminta 1.–2.-luokkalaisille ja erityisoppilaille sekä iltapäiväkerhotoiminta 3.–9.-luokkalaisille. Nuorisopalveluihin kuuluu myös nuorisovaltuusto, joka toimii nuorten vaikuttamiskanavana, nuorisotiedotus (LaNuti) sekä koululaisten ja opiskelijoiden kesätyöllistäminen. Nuorisopalveluiden tämänhetkisestä tilasta ja tulevaisuudesta Ylitornion kunnan lapsi- ja nuorisopoliittisissa linjauksissa (2.8 Nuorisopalvelut) todetaan seuraavaa:

”Erilaista toimintaa järjestetään nuorten vapaa-aikana ja usein yhteistyössä muiden nuorten kanssa toimivien tahojen kanssa mm. seurakunnan ja nuorisojärjestöjen kanssa. Tiettyjä nuorisopalveluja hoidetaan seutukunnallisesti ja sekä yhteistyössä Länsirajan kuntien kanssa. Länsirajan kuntien kanssa on saatu rahoitusta erilaisille yhteisille hankkeille. Tulevaisuudessakin lääninhallituksen ja opetusministeriön rahoitusta tulee hakea kuntien yhteisiin hankkeisiin. Nuorten ja lasten määrä kunnassa näyttää tulevina vuosina vähenevän. Tulevina vuosina pitää kuitenkin lasten ja nuorten määrän vähenemisestä huolimatta huolehtia siitä, että joku

kunnan yksikkö ottaa vastuun nuorten asioiden hoidosta. Tulevaisuudessa yhteistyön tekeminen naapurikuntien kanssa tulee lisääntymään, jotta nuorisopalveluissa taso säilyisi ja pystyttäisiin pitämään sellainen järjestelmä, joka ottaa vastuun nuorten asioiden hoitamisesta.

Kunnassa on hyvä Nuorisotalo, jota on pystytty pitämään suhteellisen hyvin avoinna jopa 6 kertaa viikossa. Tavoitteena on, että tulevaisuudessakin Nuorisotaloa pystytään pitämään avoinna. Sivukyliä nuorten osalta kyliä harvaan asutuksen vuoksi toimintojen järjestäminen on vaikeaa. Paikallisten asukkaiden kanssa on pystytty järjestämään mm. kerhotoimintaa kunnan tukemana ja avustamaan kyliä erilaisten välineiden hankinnassa. Nuorisojärjestöjä tuetaan taloudellisesti ja tavoitteena onkin, että järjestöjä aktivoidaan edelleen toimimaan kunnan alueella. Nuorten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseksi on olemassa nuorista muodostettu nuorisovaltuusto. Nuorisovaltuusto toimivaksi on tulevien vuosien tavoite. Läänin nuorisotoimen kautta Ylitorniokin on aloitekanavan Pilotti -hankkeessa, jossa nuoret voivat tehdä netin kautta aloitteita päättäviin elimiin. Nuorten koululaisten ja opiskelijoiden kesätyöllistämisyjärjestelmä Ylitorniolla yrittäjien ja kunnan eri lautakuntien yhteistyöllä on toiminut hyvin ja toimintaa tulee jatkaa ja pyrkiä siihen, että mahdollisimman moni nuori saisi kesätyökokemuksen. Nuorisopalveluilla tulee olla kyky muuttaa toimintaansa ja ajantasaistaa sitä yhteiskunnassa ja kunnassa tapahtuvien muutosten edellyttämällä tavalla.”

Kunnassa nuorille suunnattua harrastustoimintaa järjestää seurakunnan lisäksi mm. kaksi urheiluseuraa, jääkiekkoseura, tanssi- ja voimisteluseura, partiolippukunta, 4H-yhdistys sekä monet metsästysseurat. Kunnassa on myös uimahalli, elokuvateatteri, kirjasto, jäähalli, hyvät hiihto- ja ulkoilumahdollisuudet sekä laskettelumäki.

3 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN

Kuten aiemmin johdannossa kuvailin, keksin opinnäytetyön tutkimuksen aiheen joulukuussa 2009, kun paikallislehdessä samoihin aikoihin kerrottiin rajan yli tehtävän yhteistyön heränneen eri tahoilla. Yhteistyökumppanikseni lähti Ylitornion kunta, ja nuorisosihteerin kanssa puhelinkeskusteluissa pohdimme aiheen ajankohtaisuutta ja rajausta. Tammikuusta huhtikuuhun rakentelin tutkimussuunnitelmaa, tutkimuksen tarkoitusta ja tutkimustehtäviä. Huhtikuussa 2010 sain tutkimusluvan ohjaavilta opettajiltani (liite 1). Haastattelut suoritin toukokuussa ja analyysivaiheen toteutin kesäkuukausina. Opinnäytetyö hyväksyttiin elokuun lopulla 2010.

3.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tehtävät

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kuvailla Suomen ja Ruotsin rajalla asuvien 13–17-vuotiaiden nuorten kokemuksia vapaa-ajanvietosta. Opinnäytetyön tavoitteena on nostaa rajalla asumisen ”erityislaatuisuus” jalustalle tarkemman tarkastelun kohteeksi, ja tuoda näkökulmia siihen, miten sitä voisi entistä tietoisemmin hyödyntää nuorisotyössä. Opinnäytetyön on tarkoitus kuvailla myös, mitä hyviä ja huonoja puolia nuoret löytävät rajalla asumisesta. Kokevatko he rajan etuoikeutena, ylpeyden aiheena vai kenties rasitteena? Tarkoituksena on myös kuvailla, kuinka nuoret suhtautuvat nuorisotalojen väliseen yhteistyöhön ja millaisia ajatuksia ja toiveita heillä on yhteistyön kehittämiseksi. Opinnäytetyöni tulee Ylitornion kunnan nuorisotyön hyödynnettäväksi, ja sitä kautta opinnäytetyöstä hyötyvät myös alueen nuoret.

Opinnäytetyön tutkimustehtävät voi kiteyttää kahteen kysymykseen:

1. Miten nuoret viettävät vapaa-aikaansa rajalla?

1.1. Miten kunnan nuorisotyö liittyy nuorten vapaa-ajanviettoon rajalla?

Ensimmäisen tutkimustehtävän tavoitteena on saada tietoa siitä, miten 13–17-vuotiaat ylitorniolaiset nuoret kuvailevat vapaa-ajanviettoaan keväällä 2010. Toisen tutkimustehtävän tavoite on tarkentaa kunnan nuorisotyön osuutta nuorten vapaa-ajanvietossa ja selvittää, miten se liittyy tai miten nuoret toivoisivat sen liittyvän heidän vapaa-aikaansa.

Tutkimustehtävillä halusin selvittää, miten nuoret vapaa-aikaansa viettävät ja kenen kanssa sekä millaisia palveluita he hyödyntävät? Mitä alueella on tarjottavaa nuorille, ja osaavatko nuoret hyödyntää naapurimaan palveluita täydentääkseen Ylitornion tarjoamia vapaa-ajanviettomahdollisuuksia? Ovatko nuorisotalojen yhteiset illanvietot esimerkiksi avanneet portteja omaehtoiselle kanssakäymiselle ja vapaa-ajanvietto mahdollisuuksien hyödyntämiselle rajan yli? Tutkimuksen kohdejoukon alaraja on 13-vuotta täyttäneet nuoret, sillä useat kunnan nuorisotoimen järjestämät tapahtumat ovat suunnattuja yli 13-vuotiaille. 17-vuoden yläikäraja on puolestaan asetettu rajaamaan tutkimuksen kohdejoukoksi alaikäiset nuoret. Ylitornion maantieteellisen sijainnin vuoksi nuorten elämismailma sijoittuu kahden valtakunnan rajalle, joten sen mahdollista vaikutusta nuorten valintoihin on ollut myös mielenkiintoista selvittää.

Opinnäytetyöni yläkäsite on nuorten vapaa-ajanvietto rajalla. Se sisältää niin kunnan, järjestöjen, seurakunnan ja seurojen tekemän nuorisotyön kuin myös nuorten omaehtoisen oleskelun. Muita nuorisopalveluiden tarjoajia missään nimessä väheksymättä olen nostanut Ylitornion kunnan nuorisotyön tarkastelun toiseksi tutkimustehtäväksi tarkentamaan päätutkimustehtävää. Ratkaisu on ollut mielestäni perusteltu Ylitornion kunnan nuorisotyön ollessa yhteistyökumppanini tässä opinnäytetyössä.

Sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakastyön ja työmenetelmien osaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmä-osaaminen, yhteiskunnallinen analyysitaito, reflektiivinen kehittämis- ja johtamisosaaminen, yhteisöllinen osaaminen ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen sekä tutkimus- ja kehittämisosaaminen ovat sosiaalialan koulutusohjelman kompetenssit, jotka kertovat sosionomin ydinosaamisesta. (Talentian ammattieettiset ohjeet 2005, 8.)

Opinnäytetyöprosessissani olen pyrkinyt syventämään osaamistani jokaisen kompetenssin alueella.

3.2 Tutkimuksen tieteenfilosofiset lähtökohdat ja tutkimusmenetelmät

Tutkimukseni on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Laadullisella tutkimusmenetelmällä tarkastellaan ihmisten välistä merkitysten maailmaa, jossa merkitykset ilmenevät suhteina ja niiden muodostamina merkityskokonaisuuksina. Tavoitteena ovat ihmisen omat kuvaukset koetusta todellisuudesta, ja näiden kuvausten oletetaan sisältävän niitä asioita, joita ihminen pitää itselleen merkityksellisinä ja tärkeinä. Tulkinnalla ja ymmärtämisellä on keskeinen asema. (Vilkkä 2005, 97). Tutkimukseni lähtökohdanna on ollut todellisen elämän kuvaaminen kuten yleensä laadullisissa tutkimuksissa. Olen pyrkinyt ymmärtämään ja tulkitsemaan ilmiötä, nuorten vapaa-ajan valintoihin vaikuttavia seikkoja sekä valtakunnan rajat ylittävän nuorisotoimien yhteistyön merkitystä nuorille. Nuorten esille nostamia asioita olen pyrkinyt analysoimaan mahdollisimman tarkasti.

Laadullisessa tutkimuksessa tutkimusaineiston kokoa ei säätele määrä vaan laatu. Tavoitteena on, että tutkimusaineisto toimii apuvälineenä asian tai ilmiön ymmärtämisessä, tai teoreettisesti mielekkään tulkinnan muodostamisessa. (Vilkkä 2005, 126.) Valitsin tutkimukseni lähestymistavaksi laadullisen tutkimuksen, koska se tarjoaa mahdollisuuden syvällisen tiedon ja aidon näkemyksen saantiin ja sopii mielestäni hyvin tarkoitukseeni.

Olen tehnyt tutkimukseni fenomenologis-hermeneuttiseen tieteenfilosofiaan pohjautuen. Fenomenologis-hermeneuttisen tutkimusperinteen erityispiirre on se, että siinä ihminen on tutkimuksen kohteena ja tutkijana (Sarajärvi & Tuomi 2009, 34). Fenomenologisen tieteenfilosofian tärkeimpiä työvälineitä ovat käsitteet kokemus, merkitys ja yhteisöllisyys. Fenomenologisen lähestymistavan avulla tutkitaan yksilön kokemuksellista suhdetta, eli yksilön aktiivista vuorovaikutussuhdetta toisiin ihmisiin, kulttuuriin ja luontoon, maailmaan jossa

hän elää. (Vilkkä 2005, 136–137.) Tässä tutkimuksessa Fenomenologian korostamaa ihmisen yksilöllisiin kokemuksiin ja havaintoihin perustuvaa tiedon tuottamista edustavat nuorten omat kokemukset vapaa-ajanvietosta heidän luonnollisessa elinympäristössään. Nuorten kokemuksia tutkimalla ja analysoimalla on tuotettu uutta tutkittua tietoa.

Hermeneuttista metodia käytetään merkitysten paljastamiseen, ja se on varsin yleinen tutkimusote laadullisissa tutkimuksissa. Hermeneutiikka on merkityksiä sisältävien kokonaisuuksien ymmärtämistä ja tulkintaa korostava tieteenala. Sen idea on, että kulttuurisen ja sosiaalisen todellisuuden katsotaan olevan merkitysten läpäisemää, eli sosiaalinen todellisuus on olemassa merkitysten kautta. (Vilkkä 2005, 146–147.) Tässä tutkimuksessa kokonaisuuden muodostaa vapaa-ajanvietto, jolla on nuorille erilaisia merkityksiä. Nuorten vapaa-ajanvietolle antamat merkitykset puolestaan nousevat heidän kokemuksistaan jotka ovat suhteessa nuorten kulttuurilliseen ja sosiaaliseen elämismaailmaan.

Valitsin fenomenologi-hermeneuttisen tieteenfilosofian lähestymistavaksi, koska tutkimukseni perustuu neljän nuoren yksilöllisiin kokemuksiin. Kokemuksia analysoimalla olen tuottanut uutta tietoa, jota voidaan hyödyntää esimerkiksi kunnan nuorisopalvelujen suunnittelussa. Tutkiessani nuorten vapaa-ajanviettoa ja nuorten sille antamia kulttuurilliseen ja sosiaaliseen elämismaailmaansa suhteessa olevia merkityksiä on hermeneuttinen lähestymistapa aiheellinen. Yksityiskohtien tulkinta on merkityksellistä kokonaisuuden tulkintaan ja sitä kautta laajemman ymmärryksen muodostumiseen.

Tutkijan ontologisilla taustasitoumuksilla tarkoitetaan tutkijan käsityksiä ihmisen olemassaolosta. Ontologia käsittää ymmärryksemme ja uskomuksemme olemassaolosta ja sosiaalisen maailman luonteesta. Käsitykset koskevat oletuksia yksilön kasvatettavuudesta sekä kasvatuksen ehdoista ja mahdollisuuksista. (Syrjälä, Ahonen, Syrjäläinen & Saari 1994, 77.) Tässä oppinnäytetyössä tutkimukseni taustalla on ollut humanistinen ihmiskäsitys.

Humanistisen ihmiskäsityksen ydintä on ajattelu siitä, että jokaisella yksilöllä on omat ajatukset, kokemukset, tunteet ja käsitykset. (Aarnos 2001, 152).

Laadullisessa tutkimuksessa aineiston tieteellisyyden kriteeri ei ole sen määrä vaan laatu. Tutkimukseni kohdejoukon olen valinnut harkinnanvaraisella otannalla. Harkinnanvaraisessa otannassa kyse on tutkijan taidosta rakentaa tutkimukseensa vahvat teoreettiset perustukset, jotka osaltaan ohjaavat aineiston hankintaa. (Eskola & Suoranta 1998, 18.) Laadullisessa tutkimuksessa käytettäviä tutkimushaastattelumuotoja ovat haastattelu, teemahaastattelu sekä avoin haastattelu. Tavallisesti haastattelut toteutetaan yksilöhaastatteluina, mutta myös ryhmähaastattelut ovat mahdollisia. (Vilka 2005, 101–102.)

Teemahaastattelussa tutkimusongelmasta kerätään keskeisimmät teema-alueet ja aiheet, joita tutkimushaastattelussa olisi välttämätöntä tutkimusongelmaan vastaamiseksi käsitellä. Tavoitteena on, että vastaaja voi antaa oman kuvauksensa kaikista teema-alueista. Teemahaastattelussa ei kysymysten muoto ja järjestys ole tarkasti ennalta määrätty, vaan haastattelijan tehtävänä on varmistaa, että kaikki ennalta päätetyt teema-alueet käydään haastateltavan kanssa läpi haastattelun aikana. Teema-alueista käytävän keskustelun järjestys ja laajuus vaihtelee haastattelusta toiseen. (Vilka 2005, 101–102.)

Haastattelujen runkona käytetyt teemat ovat nousseet opinnäytetyöni teoreettisesta viitekehystä. Pääteemoja ovat olleet 13–17-vuotiaiden nuorten vapaa-ajanvietto sekä kunnan nuorisotyö. Ajattelen vapaa-ajanvietto-temaan sisältyvän kaiken toiminnan, mitä nuoret vapaa-ajallaan tekevät, myös kunnan nuorisotyön. Olen kuitenkin nostanut kunnan nuorisotyön toiseksi teemaksi, sillä halusin saada tietoa sen tilasta nuorten kertomana. Tällä toimella varmistin kunnan nuorisotyön osuuden keskustelun kulussa. Näiden teemojen alle kokosin useita teoreettisesta viitekehystä nousevia tarkentavia alakysymyksiä sujuvoittamaan haastattelujen kulkua ja tarkentamaan niiden sisältöä. Tarkoitukseni ei ollut saada haastatteluista identtisiä keskenään hyödyntäen jokaista ennalta suunniteltua apukysymystä, vaan jätin tilaa nuorten luomalle keskustelunkululle. Tarkentavia alakysymyksiä käytin jokaisessa

haastattelussa tarpeen tullen kokoamaan haastattelua pääteemojen alle. Esimerkiksi alakysymyksiä: ”Mitä harrastatte?” tai ”Mitä palveluita kunnan nuorisotyö tarjoaa?” käytin haastattelussani, sillä ne toivat nuorten kokemukset kysytyistä asioista esille heidän kuvaileminaan, eikä niihin ollut mahdollista vastata vain kyllä tai ei. Pyrin muotoilemaan ja järjestelemään apukysymykset niin, etteivät ne johdatelleet vastaajaa liikaa. Tämän takia jätin esimerkiksi rajan yli tehtävään yhteistyöhön liittyvät kysymykset viimeisiksi. Haastateltavien taustatiedoista kysyin ainoastaan iän ja sukupuolen, jotta vastauksien vertailu on ollut mahdollista sukupuolen ja iän mukaan. Haastattelurunko löytyy opinnäytetyön lopusta (Liite 2).

Tutkimuksessani keräsin aineiston teemahaastattelulla hyödyntäen ryhmähaastattelua haastattelutekniikkana. Ryhmähaastattelun tavoite on keskustelun aikaan saaminen ja sen edistäminen. Haastattelijan tehtävänä on huolehtia, että haastateltavat keskustelevat ja pysyvät annettujen teemojen sisällä. Aineiston keruun apuvälineenä ryhmähaastattelussa voi käyttää esimerkiksi tilanteen videoimista tai nauhoittamista. (Vilkka 2005, 102–103.)

Vaikka fenomenologian mukaan tutkijan on lähestyttävä tutkittavaa avoimesti ja ilman ennakko-oletuksia tai tarkkoja teoreettisia viitekehysiksiä, toteutin aineiston keruun teemahaastattelulla, sekä aineiston analyysin teorialähtöisellä sisällönanalyysillä. Molemmissa teemat nousivat viitekehuksesta, mutta toteutin ne väljinä jättäen tilaa yksilön kokemukselle ja sen tulkinnalle sekä uuden tiedon luomiselle.

3.3 Kohdejoukko ja aineiston keruu

Tutkimukseni kohdejoukkona on ollut neljä ylitorniolaista 13–17 vuotiasta nuorta, jotka ovat käyttävät aktiivisesti nuorisotalon palveluita, ovat olleet mukana Ylitornion ja Övertorneån nuorisotalojen asiakkaiden kanssa vietetyissä illoissa tai oma-aloitteisesti viettäneet vapaa-aikaansa Övertorneällä. Valitsin tutkimukseni kohdejoukoksi kaksi poikaa ja kaksi tyttöä, jotta tutkimusaineistossa molemmat sukupuolet olisivat tasaisesti edustettuina.

Harkinnanvaraista tutkimusotantaa käyttämällä sain monipuolisen aineiston. Kohdejoukkoni ollessa neljä haastateltavaa, oli haastateltavien oltava vapaaehtoisesti yhteistyöhön sitoutuneita, jotta heiltä saatavan aineiston määrä oli riittävä.

Tutkimuksessani haastattelin niitä nuoria, jotka aktiivisesti olivat osallistuneet nuorisotoimien väliseen yhteistyöhön, tai itsenäisesti hyödyntäneet naapurimaan tarjoamia nuorisopalveluita. Tällä rajauksella sain kerättyä tutkimusaineistooni suoraa ja välitöntä tietoa nuorilta heidän vapaa-ajanvietostaan, sekä rajalla asumisen merkityksestä vapaa-ajanvieton valintoihin.

Haastateltavat nuoret eli kohdejoukon valitsin harkinnanvaraisella näytteellä. Toimitin nuorisotalolle kuukautta ennen haastatteluja ilmoituksen, jossa hain tutkimukseen kohderyhmän kriteerit täyttäviä halukkaita osallistujia pientä palkintoa vastaan. Tutkimukseen kuudesta ilmoittautuneesta valitsin yhdessä nuorisotyöntekijän kanssa neljä haastateltavaa nuorta pohtien muun muassa ilmoittautuneen kiinnostusta aiheeseen ja kriteereihin sopivuutta. Ilmoittautuneissa oli neljä poikaa ja kaksi tyttöä, joten kaksi poikaa jäi ”varahaastateltaviksi”. Haastatteluajan sovin viikkoa ennen haastattelua haastateltavien nuorten kanssa ja laitoin vielä haastattelupäivän aamuna tekstiviestin muistutukseksi. Kuitenkin yksi unohti saapua, joten oli hyvä että varahaastateltava oli valittuna ja pystyin saamaan hänet nopealla varoitusajalla paikalle. Hyödynsin nuorisotyöntekijän apua haastateltavien nuorten valinnassa, koska hän tuntee nuoret hyvin.

Kohdejoukkona olivat alaikäiset nuoret, joten oli mielestäni eettisesti tärkeää pyytää lupa haastatteluun heidän vanhemmiltaan. Kirjeen (liite 3) toimitin nuoriso-ohjaajan välityksellä haastatteluun valittujen nuorten mukana heidän vanhemmilleen, ja pyysin palauttamaan kirjeen alaosassa olevan lupalapun nuorisotyöntekijälle muutamaa päivää ennen haastatteluja. Lupalappujen palauttaminen nuorisotalolle osoittautui haasteelliseksi, ja lopulta vai yksi neljästä löysi tiensä minulle. ”Varalla” ollut, haastatteluun osallistunut nuori ei ehtinyt käyttämään lupalappua vanhemmillaan, joten hänen vanhemmiltaan

sain luvan puhelimitse. Kaksi muuta kertoivat unohtaneensa laput kotiin. Nuorten vanhemmat olivat kuitenkin pyytäneet soittamaan, mikäli en nuorten kertomana uskoisi heidän antaneen lupaa. Pohdin pitkään ennen haastattelun aloittamista soittaisinko vielä varmistukseksi vanhemmille. Tulin kuitenkin tulokseen, että se olisi epäluottamuslause nuorelle, mikäli päätyisin soittamaan vanhemmille. Soittamisesta kärsisi mahdollisesti myös alkava haastattelu, jos näyttäisin nuorelle etten luota hänen sanaansa.

Haastattelutekniikkana käytin ryhmähaastattelua, jolloin haastattelutilanteita oli kaksi. Molemmat haastattelut kestivät noin puoli tuntia. Haastattelin nuoria pareittain, jotta outo haastattelutilanne ei olisi tuntunut pelottavalta. Pareittain haastateltuina nuoret pystyivät myös käymään keskinäistä keskustelua ja innostamaan toisiaan keskusteluun. Tällä pyrin tuomaan haastattelutilanteeseen luontevuutta ja toivottua sisältöä. Ryhmähaastattelu toimi hyvin, ja etenkin toinen pareista hyödynsi mahdollisuutta keskinäiseen keskusteluun aktiivisesti. He täydensivät sopivasti toistensa kertomia ja veivät sujuvasti keskustelua eteenpäin. Toisen parin kanssa jouduin enemmän pitämään keskustelua yllä ja esittämään kysymyksiä, mutta selvästi toisen nuoren tuki oudossa tilanteessa oli tarpeen. Haastattelin erikseen tyttö- ja poikaparit, jotta mahdolliset sukupuolierot tulivat esille. Vapaa-ajanvietossa sukupuolieroja näyttää olevan ainakin viitekehyksessä esittelemäni nuorison vapaa-aikatutkimuksen mukaan (Helve 2009, 252).

Haastattelutilanteen on tarkoitus olla dialoginen prosessi, jossa nuorten ja haastattelijan välillä käydään vuoropuhelua. Tutkijan roolissa ollessani haastattelutilanteessa korostui herkkyys tarttua olennaisiin asioihin ja tarvittaessa tehdä tarkentavia kysymyksiä. Pyrin esittämään kysymyksiä meneillään olevaan keskusteluun istuvina, välttäen tarkkaa järjestystä ja jäykkää kysymyksen esittämismuotoa.

Suoritin haastattelut Ylitornion kunnan nuorisotalolla toukokuussa 2010. Haastattelutilanteet järjestin rauhallisissa tiloissa, joissa ei haastattelun aikana liikkunut muita henkilöitä. Pyysin myös haastateltavia sulkemaan puhelimensa ja musiikkisoittimensa haastattelun ajaksi. Näillä toimilla pystyin minimoimaan

ulkoiset häiriöt. Haastattelutilanteissa aineiston keruun apuvälineenä käytin nauhuria, jotta pystyin haastattelujen jälkeen litteroimaan ja analysoimaan saatua aineistoa. Tarjosin ennen haastattelun alkua nuorille mahdollisuuden tutkia ja kokeilla nauhuria, jotta se ei olisi haastattelun aikana häiritsevä asia. Esihaastattelun tein ennen varsinaista ryhmähaastattelua, jotta pystyin korjaamaan mahdolliset hankalasti ymmärrettävät kysymykset ja ilmaukset haastattelurungosta ennen varsinaisia haastatteluja. Esihaastattelun aikana huomasin, että käsite ”nuorisopalvelut” oli syytä avata ennen haastattelun alkua.

3.4 Tutkimusaineiston analysointi

Laadullisen tutkimuksen aineiston analyysin on tarkoitus luoda aineistoon selkeyttä ja siten tuottaa uutta tietoa tutkittavasta asiasta. Analyysillä pyritään tiivistämään aineisto kadottamatta silti sen sisältämää informaatiota sekä luomaan hajanaisesta aineistosta selkeää ja mielekästä tutkittavaa. (Eskola & Suoranta 1998, 138.) Ennen analyysin aloittamista on kerätty aineisto litteroitava eli muutettava tutkittavaan muotoon. Litterointi lisää tutkijan vuoropuhelua tutkimusaineiston kanssa, josta on hyötyä tutkimuksen edetessä, kun tutkija määrittelee, mikä on riittävä tulkinta tutkimusongelman kannalta. Tutkimusaineiston muuttaminen tekstimuotoon helpottaa myös analysointia, aineiston ryhmittelyä ja luokittelua. (Vilkka, 2005, 115.) Litteroin nauhoitetun aineiston tekstimuotoon sana sanalta heti haastattelun jälkeen. Litteroitua aineistoa kertyi 14 sivua. Litteroinnissa käytin apuna Microsoft Word-ohjelmaa, jolla kirjoitin koko opinnäytetyöni.

Suoritin aineiston analysoinnin teorialähtöisellä sisällönanalyysillä. Teorialähtöisessä sisällönanalyysissä aineiston analyysin luokittelu pohjautuu aikaisempaan viitekehukseen, joka voi olla käsitejärjestelmä tai teoria. Tällöin analyysia ohjaa joku tema tai käsitekartta. Teorialähtöisen sisällönanalyysin merkittävin vaihe on analyysirungon muodostaminen, jonka sisälle muodostetaan erilaisia aineistosta lähtöisin olevia luokituksia tai kategorioita noudattaen induktiivisen sisältöanalyysin periaatteita. Induktiivisella

sisältöanalyysillä tarkoitetaan aineistosta lähtevää analyysiä, jota kuvataan usein käsitteillä pelkistäminen, käsitteellistäminen ja ryhmittely. Aineiston analyysia varten tehtävä analyysirunko voi olla väljä tai hyvin strukturoitu. Väljässä analyysirungossa siihen kuulumattomista asioista muodostetaan uusia luokkia ja kategorioita, kun taas strukturoidussa rungossa tutkimusaineistosta kerätään ainoastaan niitä asioita jotka sopivat analyysirunkoon. Näin voidaan testata aikaisempaa käsitejärjestelmää tai teoriaa uudessa kontekstissa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 113–115.)

Tutkimuksessani haastatteluiden teemat nousivat opinnäytetyön teoreettisesta viitekehystä. Analyysivaiheessa haastattelua eteenpäin vieneet teemat ja tutkimustehtävät ”vapaa-ajanvietto” ja ”kunnan nuorisotyö” tarkentuivat yksityiskohtaisemmiksi pää-, ylä- ja alaluokiksi. Pääluokiksi muodostuivat 1) *nuoruus elämänvaiheena*, 2) *ympäristö sekä* 3) *kunnan nuorisotyö*. Pääluokkien alle muodostui yläluokkia ja yläluokkien alle alaluokkia. Esimerkiksi pääluokka 1) *nuoruus elämänvaiheena* jakautui kahteen yläluokkaan: *identiteetin kehitys ja yhteisöllisyys*. *Yhteisöllisyys* puolestaan jakautui kolmeen alaluokkaan: **yhteisöön kuuluminen**, **osallisuus** sekä **yhteydenpito** (liite 4). Luokat nousivat pääasiassa teoreettisesta viitekehystä. Ainoastaan neljä alaluokkaa nousi aineistosta. Uusiin, aineistosta nousseisiin luokkiin liitin teoriaa tutkimustulosten erittelyn yhteydessä.

Luokkiin jaottelussa litteroidusta haastatteluaineistosta poimin tutkimustehtävään ja teemoihin liittyviä ilmaisuja, joista samaa tarkoittavat ilmaisut jaottelin samaan luokkaan. Jaottelin luokat seuraamalla viitekehysten sisältöä, jotta viitekehysten ja analyysirungon samanaikainen luku olisi helpompaa. Tutkimuksessani aineiston analyysirunko on melko väljä, jolloin nuorten kokemusten analysointi sijoittui teorian alle. Kaikki yksittäiset kokemukset ja poikkeavuudet aineistossa ovat tutkimuksen kannalta arvokkaita.

Litteroituani aineiston aloin jakaa sitä viidelle isolle julisteelle jaotellen aineiston pää- ja yläluokkien alle. Julisteita käytin työkaluna analyysirungon (liite 4) muodostamiseen, ja niistä oli suuri apu alaluokkien hahmottamisessa. Analyysirungosta tein väljän, johon nuorten käsittelemät asiat oli selkeä jaotella.

3.5 Tutkimuksen luotettavuus

Kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä tehty tutkimus on luotettava, jos tutkimuksen tutkimuskohde ja tutkittu materiaali ovat yhteensopivia eikä teorianmuodostukseen ole vaikuttaneet epäolennaiset tai satunnaiset seikat. Tutkijan käsitteellistäminen ja tutkijan tekemien tulkintojen tutkittavan käsityksistä on vastattava toisiaan. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksen toteuttamista ja tutkimuksen luotettavuutta ei voida pitää toisistaan erillisinä tapahtumina. Viime sijassa laadullisella menetelmällä tehdyn tutkimuksen luotettavuuden kriteeri on tutkija itse ja hänen rehellisyytensä, sillä arvioinnin kohteena ovat tutkijan tekemät valinnat, teot ja ratkaisut. (Vilkkä 2005, 158–160.)

Marjaana Soininen ehdottaa Lincolnin ja Cuban (1985) mukaan kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa käytettävien käsitteitä vastaavuus, siirrettävyys, luotettavuus ja vahvistettavuus. Vastaavuudella tarkoitetaan sitä miten tutkimuksen tuottamat merkitykset tutkittavien todellisuudesta vastaavat alkuperäisiä konstruktoita. Siirrettävyyden mukaan tulosten siirrettävyys toiseen kontekstiin riippuu siitä kuinka samanlaisia tutkittu- ja sovellusympäristö ovat. Luotettavuuden saavuttamiseksi tutkijan on suoritettava koko tutkimuksen arviointi. Vahvistettavuudella tarkoitetaan erilaisin tekniikoin varmistumisesta tutkimuksen totuusarvosta ja sovellettavuudesta. Tutkimuksen vahvistettavuudessa kyse on neutraalisuuden siirtäminen tutkijasta aineistoon. (Soininen 1995, 123–124.)

Tässä tutkimuksessa jokainen nuori elää omassa yksilöllisessä kokemusmaailmassaan, eikä tämän takia tuloksia voida automaattisesti yleistää suurempaan nuorisjoukkoon. Tutkimuksessa vastaavuuteen olen pyrkinyt tuomalla opinnäytetyöni tutkimustuloksiin suoria ja tutkimustehtävien kannalta oleellisia lainauksia aineistosta. Tällä olen pystynyt todentamaan sen, että tutkimuksen tuottamat merkitykset kohdejoukon todellisuudesta ovat muodostuneet heidän ajatteluprosessinsa kautta. Teemahaastattelussa nuorten esiin nostamat asiat ovat voineet olla hyvin spontaaneja ja riippuvaisia keskustelun kulusta. Tutkimus on myös vahvasti maantieteellisesti sidottu, joka

tuon mukanaan omat erityispiirteensä sen siirrettävyyteen. Esimerkiksi Suomen ja Norjan tai Suomen ja Venäjän rajalla voisi tämän tutkimuksen toteuttaa, sellaisessa paikassa, jossa kaksi kylää on lähekkäin toisiaan. Tutkimuksen vahvistettavuuden, kulun ja luotettavuuden arviointiin palaan jäljempänä.

Luotettavuuden arviointia tehdään siis koko tutkimuksen ajan suhteessa teoriaan, analyysitapaan, tutkimusaineiston ryhmittelyyn, tutkimiseen, tulkintaan ja johtopäätöksiin. Tutkimuksen teoreettisen toistettavuuden periaatteen mukaan lukijan on päästävä tutkimustekstiä lukiessaan samaan tulokseen tutkimuksen tekijän kanssa. Käytännössä tutkimusta ei voida koskaan sellaisenaan toistaa, sillä jokainen laadullisella tutkimusmenetelmällä tehty tutkimus on kokonaisuutena ainutkertainen. Luotettavuutta arvioitaessa pitäisi huomioon ottaa myös puolueettomuusnäkökulma, sillä erityisesti monialaisissa tutkimushankkeissa tutkijat ovat itse osa tutkimaansa yhteisöä tai toimintakulttuuria. (Vilka 2005, 158–160.)

Opinnäytetyössäni luotettavuuden arviointia olen tehnyt koko prosessin ajan yhdessä opettajien ja opponenttien kanssa. Ohjauskerroilla on pohdittu tutkimuksen kannalta olennaisia seikkoja, jotka vaikuttavat sen luotettavuuteen esimerkiksi teorian, analyysitavan tai tutkimusaineiston keruun osalta. Tutkittavaan asiaan ja kontekstiin minulla on vahva suhde, jonka takia puolueettomuuteen tutkimuksen kulussa olen joutunut tietoisesti kiinnittämään erityistä huomiota, jotta tutkimus säilyttäisi vahvistettavuutensa.

Tutkimuksen laatua tarkastellessa on kiinnitettävä huomiota haastatteluaineiston laatuun. Haastatteluaineiston laatuun vaikuttavat sen keruu ja käsittely. Haastattelun luotettavuus on riippuvainen sen laadusta. Aineiston keruun laadukkuutta voidaan tavoitella tekemällä etukäteen hyvä haastattelurunko, miettimällä mitä teemoja voidaan syventää sekä pohtimalla mahdollisten lisäkysymysten muotoja. Haastatteluvaiheen aikana laatua voi parantaa huolehtimalla teknisen välineistön kunnosta sekä haastattelun päätyttyä vielä vilkaista haastattelurunko lävitse ja tarkentaa joitain kohtia. Aineiston litterointi mahdollisimman pian haastattelu jälkeen lisää haastattelun laatua. (Hirsjärvi. & Hurme 2000, 184–185.)

Tutkimusaineistoni keräsin kohdejoukolta, jonka valintaan oli mielestäni kiinnitettävä erityistä huomiota. Olin asettanut tiettyjä kriteereitä kohdejoukolle, ja valitsin tutkimukseeni vain kriteerit täyttäviä henkilöitä harkinnanvaraisella otannalla ilmoittautuneiden joukosta. Mikäli tutkimukseen sopivia, kriteerit täyttäviä henkilöitä olisi ollut useampia, olisi heistä ollut syytä arpoa haastateltavat, jotta ketään ei olisi suosittu tietyn ominaisuuden perusteella. Teemahaastattelun tarjoama mahdollisuus pyytää haastateltavia selventämään ja perustelemaan antamiaan tietojaan mahdollisesti riittävän aineiston saannin. Myös harkinnanvarainen otanta antoi hyvät mahdollisuudet onnistua aineiston riittävyden kannalta.

Haastattelutilanteeseen valmistauduin hyvin huolehtien niin haastattelurungon etukäteistestauksesta kuin nauhurin varaparistojenkin hankinnasta. Tällä varmistin sen, että tutkimuksen luotettavuus ei horju aineiston keruun takia. Koehaastattelun ja sen litteroinnin suoritin ennen varsinaisia haastatteluja kohderyhmään sopivien nuorten kanssa. Koehaastattelun jälkeen tiesin mitä piti haastattelussa muuttaa sekä suurin piirtein haastattelun keston ja litteroinnin vaatiman ajan.

Varsinaisista haastatteluista kerätyn aineiston litteroinnin suoritin heti haastattelujen jälkeen sanasta sanaan nuorten käyttämällä kielellä. Aineiston analysoin teorialähtöisen sisällönanalyysin mukaan, jossa litteroidusta aineistosta keräsin teoreettisesta viitekehyksestä koottuun analyysirunkoon sopivia ilmauksia liittäen niitä suuremmiksi kokonaisuuksiksi jonkin yhteisen tekijän alle. Myös tutkimuksen eri vaiheet ovat luettavissa opinnäytetyöstä, jolloin lukijalla on mahdollista tarkastella tutkimuksen luotettavuutta. Lukijalla on myös mahdollisuus tehdä omia tulkintojaan aineistoa kuvaavien konkreettisten esimerkkien kautta.

Opinnäytetyön luotettavuutta lisää myös tuoreiden ja monipuolisten lähteiden käyttö, joita tarkastelin koko prosessin ajan riittävällä kriittisyydellä. Metodikirjallisuuden osalta hyväksyin myös vanhempia lähteitä, mutta

viitekehyksen muotoutumisen hyödynsin tämän vuosituhannen puolelta olevaa kirjallisuutta.

3.6 Tutkimuksen eettisyys

Koko tutkimusprosessin ajan on tutkijan pidettävä mielessä tutkimusetiikka eli hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen. Sillä tarkoitetaan yhdessä sovittuja pelisääntöjä suhteessa kollegoihin, tutkimuskohteeseen, rahoittajiin, toimeksiantajiin ja suureen yleisöön. Hyvää tieteellistä käytäntöä on, että tutkija käyttää tutkimuksessaan sellaisia tiedonhankintakanavia jotka tiedeyhteisö on hyväksynyt, sekä noudattaa eettisesti kestäviä tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmiä. Hyvä tieteellinen käytäntö edellyttää myös, että tutkija toimii rehellisesti ja vilpittömästi muita tutkijoita kohtaan. Tutkimus on myös suunniteltava, raportoitava ja toteutettava laadukkaasti, ja siinä on noudatettava avoimuutta ja kontrolloitavuutta. (Vilka 2005, 29–35.)

Koko opinnäytetyöprosessin ajan olen huolehtinut lähdeviitteiden merkinnästä hyvien tutkimustapojen mukaisesti, jotta oma ajatteluni ei sekoitu lähteistä saatuun informaatioon. Olen käyttänyt pääasiallisina tiedonlähteinäni kirjallisuutta ja internetistä vain luotettavia sivustoja. Opinnäytetyössäni avoimuutta ja kontrolloitavuutta olen noudattanut ilmoittamalla avoimesti tutkimuksen tekemiseen liittyvät yhteistyökumppanit. Tutkimukseen osallistuvia nuoria ja heidän vanhempiaan olen tiedottanut tutkimukseen liittyvistä seikoista, kuten luonteesta ja käyttötarkoituksesta sekä tutkimusaineiston hävittämisestä opinnäytetyöprosessin päätyttyä.

Sosiaalialan arvot ja ammattieettiset periaatteet liitetään usein ainoastaan asiakastyöhön, mutta ne koskevat kuitenkin koko sosiaalityön kenttää, kaikkia tasoja ja tehtäväalueita. Eettinen toiminta toteuttaa työn arvoja ja moraalialaa, ja sen tulee olla sopusoinnussa lainsäädännössä ja kansainvälisissä sopimuksissa määriteltyjen oikeuksien kanssa. (Kananoja, Lähteinen, Marjamäki, Laiho, Sarvinmäki, Karjalainen & Seppänen 2007, 99–101.) Sosiaalialan ammattiliitto Talentian etiikkaoppaan mukaan sosiaalialan

ammattilaisen on edistettävä asiakkaan oikeutta tehdä omia valintoja. Sosiaalialan ammattilaisen on edistettävä myös asiakkaansa osallisuutta sellaisiin asioihin, jotka lisäävät hänen mahdollisuuttaan vaikuttaa elämäänsä koskeviin päätöksiin ja toimiin. Ammattilaisen on myös kunnioitettava asiakassuhteen luottamuksellisuutta sekä vaalittava asiakkaan yksityisyyttä. (Talentian ammattieettiset ohjeet 2005, 8.)

Opinnäytetyöprosessin aikana olen pyrkinyt toimimaan sosiaalialan eettisten periaatteiden ja lähtökohtien mukaisesti. Haastatteluun osallistuminen oli täysin nuoren oma valinta, ja se tuki nuoren itsemääräämisoikeutta. Myös jokaisen oikeus yksityisyyteen on ollut taattu, sillä kenenkään haastatteluun osallistuneen nuoren henkilötiedot eivät ole tulleet missään tutkimuksen vaiheessa esille. Jokaisen tutkimukseen osallistuneen nuoren panos on erittäin arvostettu, ja jokaista nuorta mielipiteineen olen kohdellut tasapuolisesti.

3.7 Tutkimusaikataulu ja kustannusarvio

Opinnäytetyön tutkimussuunnitelmaa olen tehnyt tammikuusta huhtikuuhun, jonka jälkeen sain tutkimusluvan huhtikuun lopulla. Koehaastattelun, aineiston keruun ja litteroinnin suoritin toukokuussa. Tutkimustulokset, johtopäätökset sekä pohdinnan kirjoitin elokuun aikana, ja raportti kokonaisuudessaan hyväksyttiin elokuun lopulla. Opinnäytetyön seminaarin pidin syyskuun alussa. Opinnäytetyöprosessissa tutkimussuunnitelman teko osoittautui eniten aikaa vieväksi, mutta toimi hyvänä pohjana raporttia kirjoittaessa.

Kustannuksia opinnäytetyöstä aiheutui matkoista Ylitornion ja Oulun välillä, haastattelupalkintoina olevista elokuvalipuista sekä tulostuksesta. Huolehdin itse matka- sekä tulostuskuluista. Yhteistyökumppanini kustantaisi elokuvaliput (8 kpl).

4 NUORTEN KOKEMUKSIA VAPAA-AJANVIETOSTA SUOMEN JA RUOTSIN RAJALLA

Haastattelemiini nuoret toivat esiin alueen tarjoamia vapaa-ajanviettomahdollisuuksia pitkin haastattelun kulkua. Esiin nousi alueen tarjoamia vapaa-ajanviettopaikkoja, tapahtumia, harrastusmahdollisuuksia, kulkumahdollisuuksia sekä vapaa-ajantoimintoihin osallistumista rajoittavia seikkoja ja kehittämisehdotuksia. Kunnan nuorisotyön merkitys nuorille oli vahvasti läsnä eri asiayhteyksissä koko haastattelun ajan.

Tässä opinnäytetyön osiossa esittelen tutkimustuloksia. Tuloksissa käsittelen paikallisten 13–17-vuotiaiden nuorten kokemuksia vapaa-ajanvietosta Suomen ja Ruotsin rajalla, sekä kunnan nuorisotyön osuutta heidän vapaa-ajanvietossaan. Esitän tulokset pääasiassa sukupuolineutraalisti ja elävöitän tuloksia käyttämällä nuorten haastatteluissa käyttämiä ilmauksia. Mikäli aineistosta kuitenkin nousee tutkimustulosten kannalta merkittäviä eroavaisuuksia tyttöjen ja poikien välillä, tuon ne esille harkitusti. Lainaukset puolestaan tekevät tekstistä elävämpää ja havainnollistavat tutkimustuloksia. Suorissa lainauksissa käytän haastatelluista nuorista lyhenteitä T1, T2, T3 ja T4. Itseni haastattelijana merkkään lyhenteellä H.

Kuten jo kappaleessa 3.4 kuvailin, olen jakanut tutkimustulokset kolmen pääluokan mukaan. Pääluokat ovat nousseet teoreettisesta viitekehyksestä, samoin kuin niiden sisältämät yläluokat. Yläluokat olen jakanut vielä yksityiskohtaisempiin alaluokkiin. Lähes kaikki alaluokat ovat nousseet teoreettisesta viitekehyksestä lukuun ottamatta neljää alaluokkaa, jotka ovat muodostuneet nuorten esille nostamista asioista. Teoriapohjan aineistosta nousseille uusille kategorioille tuon esille tässä kappaleessa. Tutkimustulokset esitän analyysirungon pohjalta kuljettaen rinnalla molempien ryhmien litteroituja haastatteluja asiayhteyksien tarkistamiseksi.

4.1 Nuoruus elämänvaiheena

Pääluokan 1) *nuoruus elämänvaiheena* olen jakanut kahteen yläluokkaan: *identiteetin kehitykseen ja yhteisöllisyyteen*. Näihin kategorioihin ei aineistosta noussut uusia kategorioita alaluokiksi.

4.1.1 Identiteetin kehitys

Yläluokan *Identiteetin kehitys* jaoin neljään alaluokkaan: **sosiaaliset verkostot, vanhemmista irrottautuminen, maailmankatsomuksen muotoutuminen** sekä **sosiaalinen vastuullisuus**. Ainoastaan alaluokkaan **maailmankatsomuksen muotoutuminen** en saanut aineistoa. Alaluokkiin en suoraan kysynyt vastauksia haastattelemltani nuorilta, vaan nuoret ovat nostaneet niitä esille eri asiayhteyksissä.

Tutkimusaineistosta käy ilmi, että nuorten **sosiaaliset verkostot** rakentuvat pääasiassa koulukavereista ja perheestä. Yksi haastateltavista mainitsi sosiaaliseen verkostoonsa kuuluvaksi myös naapurit sekä korkeammilla asteilla opiskelevat kaverit. Yksi nuorista korosti, että kaverit koostuvat kumpaakin sukupuolta olevista nuorista. Aineistosta ilmeni, että sosiaalisin verkostoihin voivat kuulua myös eläimet, kuten hevoset.

H: "No sitten, kenes kanssa tet vietättä vapaa-aikaa?"

T2: "Kaverit oikeastaan, ja sitten hevosten kans, koulukavereita lähinnä"

T1: "Kaikkia vähän sekasin"

T2: "Mut jos täälleen aattelee, niin en mie olen oikeastaan kenenkään naapurin kans, ei mulla oikeastaan oo ees naapureita."

T1: "Mie oon aina silleen naapureittenki kanssa, ja sitten silleen, että on tyttöjä ja poikia, ettei pelkästään tyttöjä tai pelkkiä poikia."

Toinen merkittävä kaverijoukko koostui ruotsalaisista nuorista, jonka mainitsivat kaikki haastateltavat. Merkittävä ero ilmeni tyttöjen ja poikien ruotsalaisten kavereiden määrässä. Pojat ilmoittivat kavereita olevan noin viisikymmentä ja

tytöt viidestä kymmeneen. Nuoret kertoivat tutustuneensa ruotsalaisiin nuorisotalon järjestämistä tapahtumissa, kylällä, harrastuksissa, Frippeksellä (Övertorneån nuorisotalo), sukulaisten ja kavereiden välityksellä. Kaveripiirin laajentamisen mahdollisuutta valtakunnan rajan toiselle puolelle kaksi nuorista piti merkittävänä.

T1: ”No saa uusia kavereita, tai siis, ja erilaisia ettei ole kaikki samasta paikasta, ja kaikkia ei tarte niinkö nähä joka päivä. Ko täälläki niinkö näkkee samat naamat joka päivä, niin niihin välillä vähän kyllästyy. Sitte jos mennee taas Frippeksille, niin siellä on kaikki aivan uutta silleen tavallaan.”

Vanhemmista irrottautuminen erottui aineistosta kunnan nuorisotyön järjestämien retkien yhteydessä. Mopokortin saaminen tuli esille askeleena itsenäisempään kulkemiseen ja vanhemmista irrottautumiseen.

T2: ”No semmosia et silleen pääsee niinkö käymään jossaki semmosessa mihin ei välttis muuten pysty pääsen, jos ei jos- Silloinki ko on Oulun reissu ei välttis muuten osa pääse käymään Oulussa. Ei pysty vanhempien kans käymään tai ei ole isosisaruksia niin sitte sinne on aina halukkaita ja sitten silloinki, niinkö nytki ne käy leffassa ja käy sitten shoppaileen.”

Alaluokkaan **maailmankatsomuksen muotoutuminen** identiteetin kehityksen osana en löytänyt aineistosta nuorten esiin nostamia merkityksiä. Suurempana kokonaisuutena maailmankatsomuksen muotoutuminen nousee esille kappaleessa 4.2, jossa esittelen tutkimustuloksia nuorten kokemuksista suhteessa heidän elinympäristöönsä.

Sosiaalisen vastuullisuus ilmeni tutkimusaineistosta toisista nuorista huolehtimisena. Yksi nuorista nosti esille nuorisotalon olevan turvallinen ja hyvä vaihtoehto alkoholin käytölle. Sosiaalinen vastuullisuus ilmeni myös keskustelussa, jossa nuoret kokivat myötähäpeää toisten suomalaisten nuorten käytöksestä ruotsalaisia nuoria kohtaan.

T1: ”Ne on ehkä silleen kuitenkin, sillai mukavampia ne ihmiset tai sillai tavallaan. Ko täällä on kaikki tai jotku vähän semmosia niinkö tylyjä. Niin nyt siellä ei niinkö kukkaan kato jos suomalaiset tulee

sinne, niin kukkan ei kato silleen niinku pitkään ko jos Suomeen tulee ruottalaisia niin kaikki kattoo pitkään.”

T2: ”Niin ja sitten niinkö nyttenki ko minun kaverin serkku kävi aika vasta täällä niin pari poikaa vähän moksi sitä naamaan. Niin silleen tulee vähän semmonen olo etteihän tänne ees kehtaa pyytää kettään kaveria, niinkö ulkopaikkakuntalaista ko kuitenkin heti aletaan hakkaan tai jotain muuta vastaavaa.”

4.1.2 Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyys yläluokkana nousee suoraan teoreettisesta viitekehystä. Teoreettisesta viitekehystä nousevat myös alaluokat **yhteisöön kuulumisen**, **osallisuus** sekä **yhteydenpito**. Yhteisöllisyyteen linkittyviä ilmaisuja aineistosta on löydettävissä paljon. Haastatteluissa en käyttänyt yhteisö-termiä, vaan pyrin kysymään siitä nuorille konkreettisemmilla tavoilla, kuten kavereiden tai yhdessä tekemisen merkityksinä.

Yhteisöön kuulumiselle nuoret antoivat monia funktioita. Yhteisönä pidettiin muun muassa perhettä, koulukavereista tai nuorisotalolla käyvistä nuorista koostuvaa porukkaa sekä Facebookissa jäsenenä olevia nuoria. Kaikki haastateltavat totesivat sen poistavan yksinäisyyttä ja toisten kanssa toimimista pidettiin tärkeänä. Myös aika kuluu ja on tekemistä, kun on seuraa.

H: ”Mikä merkitys teillä on sillä että te voitte yhdessä tehdä jotaki? Siis kavereitten kans, mitä te tavallaan saatta siitä?”

T2: ”No aika kuluu, ja on niinkö jotaki tekemistä.”

T1: ”Ja oishan se tyly yksin olla.”

T2: ”Niin. Semmosta, että saa niinkö tehdä jonku kans jotaki. Ettei tarte olla yksin tai sitten.”

Yksi nuorista totesi yhteisöön kuulumisen luovan turvallisuuden tunnetta. Yhteisö mainittiin myös turvallisena paikka purkaa kiukkua. Aineistosta käy ilmi, että yhteisö koetaan myös tueksi joka antaa rohkeutta toimia uudessa ympäristössä.

T1: ”Mm, mutta sitten taas sielläki, niinku sinneki pitäis mennä niinku täältäki isommalla porukalla tai silleen, että jos sinne mennee yksin, niin on vähän silleen että ”terve”. On vähän ulkopuolinen olo.”

Sosiaalisen median kuten Facebookin ja MSN:n nuoret mainitsivat paikaksi, johon kuulutaan. Siellä myös liikkuu tieto nopeasti ja siellä vietetään aika.

T1: ”Vähänkö mulla on tylsä elämä ko mie en kuulu mihinkään nuista (nuoret keskustelevat keskenään eri yhteisöistä joihin kuuluvat)

T2: ”No kuuluthan sie Facebookiin!”

Aineistossa nousi ilmi, että yhteisöön vakiintuneet toimintatavat aiheuttavat hämmennystä uusissa jäsenissä. Tämä ilmeni siinä, että ruotsalaiset nuoret eivät osaa toimia Suomen nuorisotalolla ja kunnioittaa siellä vallitsevia, muun yhteisön hyväksymiä toimintaohjeita. Nuoret puhuivat myös yhteisöjen avoimuudesta. He kertoivat kuinka Suomessa nimitellään ja pilkataan uusia tulokkaita kun taas Ruotsissa ollaan ystävällisiä toivottaen uudet tulokkaat tervetulleiksi.

H: ”Minkälaisia rajoja sie tarkoitat?”

T2: ”No esimerkiksi niinkö Frippesillä, niin siellä saa niinku polttaa tupakkaa ja sitten ollaan kengät jalassa. Ja sitten ku niinku ruottalaiset tulee tänne, niin ne ei niinku ymmärrä, että mitä täällä saa tehdä ja ei saa tehdä. Ja sitten ku suomalaiset mennee sinne, niin ei ymmärrä että mitä siellä saa tehdä ja ei saa tehdä.”

Kysyin nuorilta heidän **osallisuuttaan** vaikuttaa yhteisössään tapahtuviin asioihin. Nuorisotalo nousi tässäkin kohtaa keskeiseksi toimintakentäksi, ja nuoret pohtivat siellä vaikuttamistaan Jokainen haastattelemanuori tiedosti vaikuttamismahdollisuudet ja keinot siihen. He tiesivät voivansa ehdottaa nuorisotalon henkilökunnalle ja kokivat, että heitä kuunnellaan. Yksi haastatelluista oli sitä mieltä, että ideat laitetaan täytäntöön aika harvoin.

T2: ”Niin. Niinhän se Helsingin reissuki tuli ko pari tyttöä kävi sanhoon että me haluttais Helsinkiin.”

H: ”Että niillä on kuitenkin merkitystä?”

T1: ”Joo on, kyllä niitä niinku kuunnellaan, mutta aika harvoin niitä pistetään niinku täytäntöön. Tämä nuorkkahan siihen vissiin niinkö panostaa kaikkein enniten niin, koska nytkin oli semmonen että mitä uusia pelejä ja aktiviteetteja haluatta.”

Yksi haastatelluista tiesi myös aloitekanavan olemassaolosta, mutta ei tiennyt, miten se käytännössä toimii. Yksi haastatelluista mainitsi vaikuttamiskanavaksi nuorisovaltuuston, johon nuoret ovat äänestäneet edustajansa. Nuoret kokivat mahdollisuuden vaikuttaa yhteisöön miellyttäväksi asiaksi ja motivoivaksi tekijäksi toimia osana yhteisöä.

T4: "No onhan se mukavampi itte olla mukana päättämässä mitä tehhään."

Kaksi haastateltua kertoivat **pitävänsä yhteyttä** etenkin ruotsalaisiin kavereihinsa MSN:ssä ja Facebookissa. Sitä kautta kulkevat myös tiedot tapahtumista rajan molemmin puolin, ellei niistä ole muualla ilmoitettu.

H: "Miten tet saattaa tion niistä tapahtumista?"

T2: "Niistä tiedotetaan, tai sitten jos niistä ei ole mitään ilmoitusta niin joku sitten on kuullu siitä jonku kautta."

H: "Missä sana leviää nopeitein?"

T1: "Mesessä!"

T2: "Tai Facebookissa. Lyöt seinälle, niin kaikki tietää."

H: "Tuota niin, miten tet piättä yhteyttä niihin ruottalaishiin kavehreihiin?"

T2: "Facebookin –"

T1: "Mesellä tai Facebookilla."

4.2 Ympäristö

Nuorten elinympäristöön liittyviä tutkimustuloksia erittelen *harrastusmahdollisuuksien, kulttuurin ja kielen sekä tapaamispaikkojen* osalta. Ylä- ja alaluokat nousevat teoreettisesta viitekehystä, mutta harrastusmahdollisuuksia käsittelevä kappale koostuu osittain uusista, aineistosta nousevista alaluokista.

4.2.1 Harrastusmahdollisuudet

Kysyessäni nuorilta alueen tarjoamista **harrastusmahdollisuuksista**, he mainitsivat mahdollisuuksia myös Ruotsin puolelta. Suoraan harrastusmahdollisuuksista kysyessäni olivat vastaukset molemmissa ryhmissä

melko suppeat, mutta ne täydentyivät haastattelun edetessä. Nuoret kertoivat mahdollisuuksista oman harrastuneisuutensa pohjalta. Seurakunnan nuortenillat ja 4H-yhdistyksen askartelukerhot sekä ”dogsitter”-toiminta mainittiin yhden kerran. Toisessa ryhmässä keskusteluun mahtui maininta myös elokuvista, joita Ylitorniolla voi käydä katsomassa kerran viikossa ja joskus myös uusintänäytöstä seuraavana päivänä.

T1: ”Niin. Täällä ei ole mitään semmosia, mutta onhan täällä elokuvateatteri tiistaina.”

T2: ”Ja joskus keskiviikkosin, mutta keskiviikkona on kyllä tiistain uusinta...”

Liikunnallisia harrastusmahdollisuuksia kumpikin ryhmä luetteli paljon, mutta jääkiekko, moottorikelkkailu, laskettelu, hiihto, tanssi, uinti, ratsastus sekä spinning nousivat esille vähintään kaksi kertaa. Aineistosta käy ilmi, että liikuntaa Ylitorniolla voi harrastaa muun muassa kuntotalolla. Siellä toimi uimahallia ja kuntosalia sekä nuorisotoimen järjestämä sähly. Toinen ryhmä mainitsi Ylitorniolle vasta äskettäin rantautuneet spinningin ja soutu-spinningin sekä syvävenyttelyn. Nuoret mainitsivat myös kolme paikallista liikuntaseuraa. Toisessa ryhmässä nousi esille myös mahdollisuus pelata naisten joukkueessa jääkiekkoa. Talvilajeista nuoret nostivat esille moottorikelkkailun lisäksi hiihdon, laskettelon sekä luistelun.

T3: ”No voihan täällä luistella ja kuntotalolla ja sitten on voihan täällä käyä hiihtämässä jos tykkää.”

Aineistosta on nähtävissä, että naapurimaan läsnäolo laajentaa kuitenkin nuorten vapaa-ajanviettopaikkojen valikoimaa ja harrastusmahdollisuuksia. Ruotsin puolen harrastusmahdollisuuksista nuoret mainitsivat laskettelurinteen. Yksi nuorista kertoi myös ottavansa taloudellisen hyödyn irti käymällä laskettelemassa Ruotsin puolella.

H: ”Missä sie käyt laskettelemassa?”

T3: ”Tuossa Ruottin puolella.”

H: ”Miksi siellä?”

T3: ”Halvempaa.”

Toisessa ryhmässä haastattelun aikana mainittiin myös Ruotsissa toimivat tyttöjen koripalloryhmä sekä ratsastustallit. Myös kesäisin toimivat jalkapalloryhmät tytöille ja pojille nousivat esille. Nuoret hyödynsivät joko itse näitä mahdollisuuksia tai tiesivät jonkun muun suomalaisen niitä hyödyntävän.

T1: ”Niin Ruottissa on se tyttöjen korisryhmä. Sitten on ollu jalkapallo kesäisin tytöille ja pojille, mutta mie en tiä onko sitäkkään enhään ko ne valmentajat vaihtu tai jotaki.”

Uutena kategoriana aineistosta nousivat vapaa-ajanviettoa rajoittavat asiat, kulkeminen sekä kehittämissuhteet vapaa-ajanviettomahdollisuuksien osalta.

Vapaa-ajanviettoa **rajoittavia asioita** kysyin iän ja osittain myös liikkumisen osalta. Iän karttuminen mahdollistaa uusia oikeuksia nuorelle, mutta velvoittaa ottamaan myös vastuuta itsestään ja yhteiskunnasta entistä enemmän. Ikäraajat tuovat rajoituksia ja mahdollisuuksia muun muassa työntekoon, omalla työllä hankitun omaisuuden hallintaan, mielipiteen ilmaisemiseen, etuuksien saantiin sekä eri ajokorttien suorittamiseen. Merkittävimpiä ikäpaaluja ovat viidentoista - ja kahdeksantoistavuoden iät. Viisitoistavuotias nuori on rikosoikeudellisesti vastuussa teoistaan, ja hänellä on mahdollisuus suorittaa ajokorttia mopon sekä traktorin kuljettamiseen. Hänellä on myös mahdollisuus hallita omalla työllään ansaitsemaansa omaisuutta. Kahdeksantoistavuotias nuori on puolestaan täysi-ikäinen, hänen ajokorttioikeutensa laajenee ja hänellä on mahdollisuus hankkia myös alkoholia ja tupakkaa. (Aaltonen ym. 2003, 46–47).

Aineistosta selviää, että rajoituksia löytyy monilla alueilla. Ikä rajoittaa nuorisotalolle pääsyä perjantaina klo 18 jälkeen ja lauantaina. Alle 13-vuotiailla ei ollut tuona aikana sinne asiaa, vaan nuorisotalo oli kokonaan yläkouluikäisten ja vanhempien käytössä. Myös mahdollisuutta hankkia mopokortti 15-vuoden iässä pidettiin merkittävänä liikkumista helpottavana asiana. 15-vuotiaana tiedettiin myös joutuvan rikosoikeudelliseen vastuuseen. Yksi haastatelluista ilmaisi rajoittavaksi tekijäksi myös sen, että ikä ei riitä vielä auton ajamiseen.

T2: ”No ainaki se, että nytkö mie täytin 15, niin mulla on tuota silleen että rikosrekisteri tulee jos tekkee jotaki.”

Muita rajoituksia vapaa-ajanviettomahdollisuuksien hyödyntämiseen ilmeni nuoresta itsestään riippumattomissa ja riippuvissa syissä. Harrastusvälineiden puute, kyytiongelmät, oman ikäisten sarjojen puuttuminen ja tiettyjen liikuntaryhmien rajoitettu koko olivat konkreettisesti mahdollisuuksia rajoittavia asioita.

T3: ”Laskettelemassa ja varmaan kelkkailemassa kävis jos olis kelkka”

Sosiaalisessa käyttäytymisessä odotuksilla on suuri merkitys . Ryhmä ja yksilö vaikuttavat toinen toistensa käyttäytymiseen. Yksilöillä on omia odotuksia ja asenteita, jotka heijastuvat ryhmään. Myös ryhmällä on usein yksilöön kohdistuvia odotuksia. Molemmat osapuolet muovaavat käytöstään odotustensa, mutta myös toisistaan tekemiensä havaintojen perusteella. Sosiaalisessa vuorovaikutuksessa on erityisen suuri merkitys yksilön tunnepitoisilla havainnoilla, minäkäsityksellä sekä tavalla suhtautua toisiin ihmisiin. (Aaltonen ym. 2003,87–88.) Nuoresta itsestään riippuvia rajoituksia ilmeni molemmissa ryhmissä. Eniten rajoituksia nousi esille omista asenteista ja mieltymyksistä. Toisen ryhmän ilmauksista oli havaittavissa rajoittavia tekijöitä henkilökemioissa, liiassa vastuuttamisessa ja ympäristön luomissa paineissa.

T2: ”Et sittenku ne on aina ne samat siellä jotka höösää joka jutuissa”

Kaksi haastatelluista totesi, että liikuntaseuran kesänäytös, jota esitetään koko kesä, sitouttaa liikaa, eikä mielenkiintoa siihen osallistumiseen ole. Ympäristön paine rajoittavana tekijänä nousi esille, kun toisessa ryhmässä todettiin, ettei Ruotsiin viitsi yksin lähteä harrastuksiin, vaan pitäisi olla isompi porukka Suomesta.

Vapaa-ajanviettomahdollisuuksien hyödyntämisessä olennaisena osana on **kulkeminen**. Se toimii osittain rajoittavana tekijänä, mutta toisaalta tarjoaa myös mahdollisuuksia. Kukaan haastatelluista nuorista ei maininnut julkista liikennettä muuta kuin koulukuljetuksen osalta. Tässä on hyvä muistaa, että paikkakunnalla ei ole paikallisliikenteen linja-autoja. Ainoastaan muutama kaukoliikenteen linja-auto ajaa pari kertaa päivässä kylän läpi. Aineistosta kävi ilmi, että kulkeminen vaatii aktiivisuutta nuoren perheeltä, etenkin vanhemmilta ja täysi-ikäisiltä sisaruksilta. Nuoret kertoivat vanhempien suhtautumisen olevan hyvin erilaista kuljettamiseen.

H: ”Kuinka halukkaita teillä vanhemmat yleensä on kускаamaan?”

T2: ”No minusta se riippuu aika paljon niistä vanhemmista, niinkö osalla vanhemmat kuljettaa ko viimistä päivää ja osa ei sitte pääse mihinkhään.”

T1: ”Niin osalla ei kuljeta minnekkään, ja sitte ne ei pääse niinku milläään jos ei kavereita ole niinku menossa.”

Kulkeminen vaatii nuorelta ja hänen perheeltään myös järjestelykykyä ja suunnitelmallisuutta muun muassa yhteiskyyditysten osalta. Nuoret kertoivat hyödyntävänsä kyyditysten jakamista kavereiden kanssa. Toisesta perheestä viedään ja toisesta haetaan. Haastatelluista kaksi oli koulukuljetuksen piirissä. He kertoivat jäävänsä joskus koulusta kylälle ja jatkavansa siitä matkaa harrastuksiin, jotta vanhempien tarvitsee vain hakea heidät sieltä. Toinen nuorista kertoi edestakaisen harrastusmatkan olevan jopa 60 km. Aineistosta selviää, että mopokortin omistaminen helpottaa kulkemista.

Nuorten yhteiskunnallinen jäsenyys vaihtelee sen keskiöstä laitamille. Nuoren paikka aktiivisena toimijana tai yhteiskunnallisesta jäsenyydestä syrjäytyneenä ei ole vakiintunut, vaan hyvin altis muutoksille. Osallistumisen erilaiset muodot voivat tarjota nuorelle mahdollisuuksia yhteiskunnalliseen kiinnittymiseen, itsetunnon kohentamiseen sekä uudenlaisen toimijuuden löytämiseen. Osallistumisella tarkoitetaan käytäntöjä ja toimintatapoja sekä sosiaalisen vahvistamisen että kasvu ja elinolojen parantamisen alueilla. Osallistumista voidaan lähestyä jatkumona, jossa tavoitteellisuus lisääntyy askel toisensa jälkeen. Esimerkiksi harrastaminen sosiaalisessa yhteisössä, vapaaehtoistyö

parempien harrastusmahdollisuuksien aikaansaamiseksi, tavoitteellinen muutos omassa lähiympäristössä tai laajemman yhteiskunnan tasolla saavat aikaan jatkumon. Osallistumisen ainoa tavoite ei ole kasvatuksellisuus, vaan osallistumisella tavoitellaan myös muutosta, sekä todellista vaikuttamista ja valtaa. (Hoikkala & Sell (toim.) 2008, 217–219).

Kehittämisehdotuksia haastattelemltani nuorilta tuli esille harrastusmahdollisuuksien sekä nuorisopalveluiden (myöhemmässä kappaleessa) osalta. Teoreettiselle tasolle nostettuina, niiden merkitys on suuri, sillä rohkeus puuttua havaittuihin elinolojen epäkohtiin tuo esille nuorten halun olla aktiivisia osallisia yhteiskunnassa. Vapaa-ajanviettomahdollisuuksien kehittämisehdotuksia nuorilla tuli mieleen vähän. Yksi haastatelluista totesikin, että ehdotuksia olisi, mutta ne eivät haastattelutilanteessa tulleet mieleen. Toinen haastateltavien ryhmä toivoi suurempia linjoja, kuten nuorisotalon tilojen laajennusta, parempaa jäähallia sekä kunnon laskettelukeskusta. Toinen ryhmä puolestaan esitti toiveen saada paikkakunnalle uusia harrastusmahdollisuuksia tanssin osalta.

T2: ”Ois ihan jees, jos täällä olis jotaki muuta harrastuksia, niinkö tanssin osaltaki jos olis jotaki muuta ko vaan se YliVoLivoli (paikallinen voimistelu- ja liikuntaseura), niin se on sitte niinku siinä.”

4.2.2 Kulttuuri ja kieli

Kulttuuriin ja kieleen liittyviä asioita ilmeni nuorten haastatteluissa lähinnä suomalaisten ja ruotsalaisten välisien erojen näkökulmasta. Maiden välinen raja on häilyvä, ja yksi haastatelluista totesi, että rajan molemmin puolin pidetään ihmisiä samanarvoisina.

T2: ”No ei ehkä ole niinkö semmosta, niinku ei pietä ruottalaisia mitenkään niinku eriarvosina ko suomalaisia ko mitä ehkä helsinkilainen saattais että nehän on vaan ruottalaisia.”

Kaksi haastatelluista nuorista totesi lyhyesti eroavaisuuksien näkyvän **kielessä** ja tyyliässä. Tyyliällä he tarkoittivat käyttäytymistä ja olemista.

T3: "No erit ihmiset."

H: "Erit ihmiset, miten ne eroaa?"

T4: "Puhuu eri kieltä."

H: "Puhuu eri kieltä, miten muuten ne eroaa?"

T3: "Erinlaisia."

H: "Miten ne on erinlaisia?"

T3: "No eri tyyli."

H: "Minkälainen tyyli niillä on?"

T: "No semmonen erinlainen."

T4: "Ei ole samanlaisia ko kaikki muut."

Myös toisessa ryhmässä nousi esille kielen merkitys eroja tarkastellessa. Ruotsalaisten kanssa kommunikoidessa pääasiallisena käyttökielenä on suomi, mutta tarvittaessa myös englanti ja ruotsi.

H: "No millä kielellä te kommunikoitte niitten kans?"

T2: "Ruottalaiset puhuu kyllä oikeastaan aika hyvää suomea. (nauria molemmilta)"

T1: "Joo, ja sitten jos ne ei ossaa suomea, niin englantia, tai jos yrittää ymmärtää sitä ruottia tai vastaa englanniksi niin."

Muita aineistosta poimittavissa olevia **kulttuurillisia eroja** näkyi lainsäädännön erilaisuudessa. Ruotsissa sallitaan nuuskan käyttö ja Suomessa ei. Suomessa puolestaan energijuomat ovat kaikenikäisten ostettavissa, kun Ruotsissa ne ovat nuorten mukaan kiellettyjä alle 18-vuotiailta.

T1: "Poijat saa nuuskaa Ruottista, niille se merkkää."

T2: "Niille se merkkää paljon. Ja ruottalaiset saapi Suomesta energijuomaan ko se on ruottissa K-18."

Övertorneålla nuorten yleinen kulkuväline ovat Ruotsissa sallitut eepat (traktoriksi rekisteröityjä autoja). Suomessa eepat ovat kiellettyjä. Nuoret kokivat myös, että Ruotsin Frippeksellä oli löysemmät rajat kuin Suomen nuorisotalolla. Mielenkiintoinen nuoren esille nostama kulttuurillinen ero oli, että ruotsalaisissa yhteisöissä hyväksytään ja sallitaan erilaisuutta paremmin kuin suomalaisissa.

T1: ”Niin ne (suomalaiset) ei ole niin avarakatseisia ko ruottalaiset ehkä.”

T1: ”Ja ko Ruottisahan on paljon niitä mahanmuuttajia, tai siellä on niitä tummempia niin varmaan seki tekkee. Niin ne on tottunu semmoseen, mutta jos tänne tulee joku tummempi niin se on heti manne ja neekeri ja kaikkea mahdollista.”

T2: ”Niin elikkä semmosta, ei olla niin suvaitsevaisia.”

4.2.3 Tapaamispaikat

Tyttöjen ja poikien mainitsemat *tapaamispaikat* olivat pitkälti samoja. Tulosten kannalta mielenkiintoisia eroavaisuuksia oli siinä, että pojat mainitsivat vapaa-ajanviettopaikaksi ”kylän” kun taas tytöt eivät maininneet sitä ollenkaan. Toinen tytöistä nosti esille kodin. Haastattelemani nuoret viettävät vapaa-aikaansa paljon nuorisotalolla. Nuorisotalo esiintyi nuorten ilmauksissa eri asiayhteyksissä lukuisia kertoja.

T2: ”No talvella me ollaan vaan nuorkalla, ja ollaan puoli kuolleina täällä ja juuaan vain kahvia.”

Toinen merkittävä vapaa-ajanviettopaikka oli Övertorneån kunnan nuorisotalo Frippe, jossa nuoret viettivät kausiluonteisesti joitain viikonloppuja kuukaudesta.

T1: ”Mie käyn (Frippeksellä) silleen joka toinen tai kolmas viikko, tai talvella kävin, nyt mie en ole käyny niin useasti mutta talvella mie kävin ja syksyllä mie olin silleen, että mie olin joka viikonloppu siellä”

Pojat kertoivat viettävänsä aikaa myös kylällä, jossa paikallinen ruokakauppa toimii kokoontumispaikkana. Kavereiden luona nuoret kertoivat viettävänsä aikaa, ja yksi nuorista kertoi tekevänsä töitä vapaa-aikanaan.

T4: ”No täällä nuorisotalolla, kavereitten tykönä ja kylällä ja joskus Ruottissa”

Yksi haastatelluista nosti esille paikkakunnan kesämarkkinat sekä Aavasakan vaaran juhannuksen viettopaikkana.

T2: ”Sitten on ollu aawastokki, on ollu mutta nythän sitä ei tuu.”

T1: ”Siellä on ylheensä ollu kaikki.”

T2: ”Niinkö juhannuksena. Mutta nyt sitteko ei ole aawastokkia niin kaikki mennee varmasti vain vaaran päälle, tai ainaki suuri osa.”

4.3 Kunnan nuorisotyö

Analyysirungon kolmannen pääluokan muodostaa 3) *kunnan nuorisotyö*, joten esittelen siihen liittyvät tulokset seuraavana. Aiemmissä kappaleissa olen tuonut jo esille kunnan nuorisotyön merkityksiä nuorille eri asiayhteyksissä, muun muassa nuorisotalon osalta. Tähän kappaleeseen olen kuitenkin pyrkinyt kokoamaan aineistosta kaiken siihen liittyvän. Kunnan nuorisotyön olen jakanut yläluokkaan *nuorisopalvelut*. *Nuorisopalvelut* olen jakanut kuuteen alaluokkaan: **nuorisotilat**, **tapahtumat**, **internet**, **monikulttuurisuus**, **kesätyö** sekä **kehittämisehdotukset**. Viimeinen kategoria on aineistosta noussut uusi kategoria, jonka esittelyn yhteydessä pyrin tuomaan myös asiayhteyteen liittyvää teorial tietoa.

4.3.1 Nuorisopalvelut

Haastattelemistani neljästä nuoresta jokainen toi esille **nuorisotilojen** merkityksen vapaa-ajanvietossaan. Aineistosta käy ilmi, että nuorten mukaan nuorisotalon ympärille kulminoituu kunnan koko nuorisotyö.

H: ”Niin sitte, jos aatellaan ihan pelkästään tätä kunnan nuorisotyötä niin mitä niitä palveluita te hyödynnätte? Ja mitä pelkästään Ylitornion kunnan nuorisotyö teän mielestä tarjoaa?”

T1: ”Aika vähän.”

T2: ”Se on totta. Se on ihan häviävän pieni juttu.”

T1: ”Ei ole muuta oikeastaan ko tämä nuorkka.”

T2: ”Ei oikeasti ole ko nuorkka ja mitä nuorkalla tapahtuu.”

T1: ”Niin nuorkalla ko on näitä mitä pelejä ja muita tämmösiä ns. viihettä, niin niin sitten siinä se aika kulluu ja sitten jos höpistään jotaki.”

Aineistosta voi nähdä, että nuorisotalo on ennen kaikkea nuorten kokoontumispaikka, jonne tullaan koulun jälkeen ja viikonloppuisin. Erityisen merkityksellinen se on niille nuorille, jotka eivät kuulu harrastusryhmiin. Tuloksista käy ilmi, että nuoret kokoontuvat nuorisotalolle kahville, seurustelemaan kavereidensa kanssa ja pelaamaan muun muassa videopelejä tai käyttämään tietokonetta. Haastatteluista kävi ilmi, että nuorisotalon henkilökunta on otettu omaksi ja heitä on helppo lähestyä esimerkiksi toimintaideoita kertoessa. Viikonloppuisin nuoret viihtyvät nuorisotalolla ja nuorten mukaan se on myös vaihtoehto ”viikonloppujuomiselle”. Kaksi haastateltavaa esitti tyytyväisyytensä myös siihen, että alle 13-vuotiailta on viikonloppuisin pääsy kielletty nuorisotalolle.

T2: ”No alle 13-vuotiaat ja iltsikkalaiset ei pääse nuorkalle perjantaisin kuenen jälkheen.”

T1: ”Niin.”

T2: ”Eikä lauantaisin.”

T1: ”Mut se on vaan hyvä asia.”

T2: ”Se on silleen vaan hyvä, koska täällä on vähän rajua menoa.”

T1: ”Niin ja täällä on, ei täällä olis silloin, ei täällä niinku viihtys ketkään yli 15-vuotiaat jos täällä olis kaikkia semmosia nappuloita pyörimässä.”

T2: ”Se on toisaalta ihan hyvä että täällä on niinku yli 15-vuotitaita kaikki semmosia viikonloppuisin, koska jos ne ei ole täällä, niin ne on juomassa.”

Nuorille järjestetään kunnan puolesta erinäisiä **tapahtumia** ja reissuja. Tuloksista ilmenee, että nuoret mieltävät reissut ja tapahtumat nuorisotalon järjestämiksi. Nuoret kertoivat tulevista tapahtumista ja etenkin Helsingin reissu nousi esiin. Yksi nuorista kertoi reissun tapahtuvan, jos väkeä saadaan tarpeeksi paljon mukaan. Myös Nuorisokulttuurin päätöstapahtuma oli tulossa Ylitorniolle.

H: ”Mikä se nuku on?”

T2: ”Nuorisokulttuurin semmonen päätös. Se on sen projektin päätös tapahtuma meinaan ne on käyny sen kans, niin ne on käyny Enontekiöllä. On ollu semmonen tanssijuttua ja sitten on mangapäivät vai mitkä ne oli Pellossa.”

Reissujen tärkeäksi ominaisuudeksi tytöt ja pojat mainitsivat erilaisen toiminnan. Yksi nuorista mainitsi, että reissujen on oltava sellaisia mitä nuoret haluavat, jotta ne keräisivät osallistujia. Esimerkiksi hän mainitsi Helsingin reissun, joka oli hänen mukaansa lähtöisin muutaman nuoren ideasta.

H: "Mitä siellä (retkillä) pitäis tehdä että sinne viittis lähteä?"

T4: "En mie oikein tiä. Jos siellä tapahtuu jotaki jännää niin silloin mie ruukaan lähteä."

H: "Mikä olis jännään?"

T4: "No se riippuu vähän. Jokku erinlainen."

H: "Siis erinlaista mitä täällä voi tehdä?"

T4: "Niin."

Internetpalveluita kunnan nuorisopalveluiden osana nuoret eivät ottaneet esille. Ainoastaan yksi haastatelluista totesi aloitekanavan toimivan internetissä. Muuten tiedot esimerkiksi nuorisotalon tapahtumista levisivät haastateltujen nuorten mukaan heidän omien sähköisten medioidensa, kuten Facebookin tai MSN-palvelun kautta.

Muista nuorisopalveluista nuoret mainitsivat kunnan avustaman **kesätyön** sekä Kuntotalolla järjestettävän sählyn.

T1: "Joo, mie pääsin tuonne ko se oli niinkö että kaikki ysiluokkalaiset pääsi, ja sitten siitä etheenkäsin niinku arvottiin ne paikat. Niin mie sain työpaikan."

Monikulttuurisuus nuorisotyön osalta on haastattelemini nuorten mukaan tullut esille ruotsalaisten kanssa pidetyissä yhteisissä tapahtumissa tai illanvietoissa. Tapahtumissa nuoret ovat saaneet myös uusia ystäviä.

H: "Niin justinsa. Tuota niin, missä te ootta tutustunu toisiinne?"

T2: "Fripesillä, tai sitten ko oli silloinki niitä että ruottalaiset oli täällä. (nuorkalla) Ja sitten meillä ku esimerkiksi minunki luokalla on yks poika jolla on serkkuja ruottissa, niin niistä yks on sitten sen serkku."

T1: "Ja sittenkö siellä on aina jotaki, että niinkö täällä on joku sählytapahtuma tai siellä on, tai joku biljarditurnaus niin kaikki on siellä, ja on siellä ollu niitä diskojaki joskus, mutten mie tiä että käykö niissä."

Nuorisotyön eri toimintamuodot voi nähdä yhteiskuntaan osallistumista tukevin rakenteina. Teoksessa ”Nuorisotyötä on tehtävä” jaotellaan nuoren vaikuttavaa osallistumista tukevat nuorisotyön muodot neljään pääryhmään: pysyväluonteinen perusnuorisotyö kunnissa, nuorten osallistumista päätöksentekoon edistävät toimintamuodot, osallisuusprojektit sekä nuorisojärjestöt. Perusnuorisotyön sisälle rajoittuvat nuorisotilat, jotka tarjoavat toimintaympäristön sosiaaliselle oleskelulle, harrastustoiminnalle sekä vaikuttavalle osallistumiselle. Vaikuttavan osallistumisen edellytys on, että nuoret ovat itse aktiivisesti kehittämässä toimintaa joko aktiivisina toteuttajina tai ideoijina. (Hoikkala & Sell (toim.) 2008, 220–221). Nuorisopalveluiden **kehittämisehdotuksia** kysyin nuorilta pitäen silmällä etenkin ruotsalaisten nuorten kanssa hyvin alkanutta yhteistyötä. Nuoret toivoivat nuorisotoimen reissuille sellaisia aktiviteetteja, mitä ei voi Ylitorniolla kokeilla. Kaksi haastateltavista totesivat, että pienet ja suuremmat yhteiset tapahtumat ruotsalaisten kanssa olisivat tervetulleita. Toisessa ryhmässä tuli esille, että yhteiset reissut ruotsalaisten kanssa sekä yhteiskyyditys rajan yli olisivat tarpeen.

H: ”Mitä yhteistyötä te halvaisitte sen Matarengin kanssa tehtävän? Matarengin, siis sen nuorisotalon?”

T2: ”No esimerkiksi nyttenki olis kiva lähteä sinne Helsingin reissulle.”

T1: ”Niin että lähtis ruottalaisia matkaan.”

H: ”Niin että retkiä?”

T1: ”Niin ja sitten että me päästäis jonneki Ruottiinki, koska eihän me tiietä mitä paikkoja Ruottissa on ko ei me olla koskaan käyty siellä. Tai vaikka se onki näin lähellä, mutta siis niinkö että vois tehdä niinkö vastavuorosesti että mentäis vaikka nyt sillai Helsinkiin ja ne näkis Helsinkiä ja kaikkea näin. Ja sitte vaikka seuraavana vuonna me mentäis jonneki niinku Ruottin puolelle.”

T2: ”Mmm.”

T1: ”Ja sitten vois olla sillai, että niinku täälläki olis tai olis joku kyyti aina semmonen, vaikka joku linkkari tai joku semmonen kyyti niinku että pääsis Ruottiin. Koska jos ei ole kyytiä, vanhemmat ei vaikka lähe viemään Ruottiin ja vie vain tähän nuorkalle, niin millä sie menet Ruottiin.”

Monikulttuurinen nuorisotyö ja kulttuurien välinen oppiminen perustuvat vastavuoroisuuteen ja vuorovaikutukseen, jossa erilaiset ryhmät ja yksilöt ovat keskenään tekemisissä ja toteuttavat yhteisesti suunnittelemaansa hankkeita.

Erilaisia taustalla vaikuttavia asioita, kuten uuteen kieleen tai kulttuuriin tutustumista, ei tule unohtaa, vaan tarkasti hyödyntää. (Cantell (toim.) 2000, 103.)

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa arvioin tutkimustuloksia suhteessa teoreettiseen viitekehykseen sekä muuhun alan kirjallisuuteen ja aiemmin tehtyihin tutkimuksiin. Peilaan tutkimustuloksia myös historiaan. Pysin vastaamaan myös tutkimustehtäviini, joiden tavoitteena oli kuvailla, miten 13–17-vuotiaat nuoret viettävät vapaa-aikaansa Suomen ja Ruotsin rajalla sekä kunnan nuorisotyön osuutta nuorten vapaa-ajanviettoon. Kirjoitan johtopäätökset pitäen rinnalla teoreettisen viitekehyksen asiajaottelua. Aluksi kirjoitan tutkimuksen johtopäätökset nuorten vapaa-ajanvietosta Suomen ja Ruotsin rajalla. Lopuksi erittelen kunnan nuorisotyön osuutta nuorten vapaa-ajanvietossa.

5.1 Nuorten vapaa-ajanvietto Suomen ja Ruotsin rajalla

Lasten ja nuorten vapaa-ajanvietto käsitteenä on monialaisempi määritellä kuin aikuisten vapaa-ajanvietto. Nuorten vapaa-ajanvietto määritellään ajaksi, jota nuori viettää koulun ja työelämän ulkopuolella, vaikka se voi muistuttaa työtä aktiivisen harrastamisen takia. Aktiivisen harrastamisen lisäksi nuoren vapaa-aikaa voi sisältyä myös passiivinen oleilu, jolloin ei tarvitse tehdä mitään. (Helve 2009, 256–260, 265–267.) Tutkimuksessani nousee selvästi esille, että aktiiviselta harrastamiselta liikenevä aika on nuorten omaehtoisen toiminnan varassa. Kotona on hyvä olla, mutta tutkimukseeni osallistuneiden nuorten kokemuksien mukaan kylälle ja kavereiden pariin on päästävä viettämään vapaa-aikaa. Nuoret ovat selvästi ottaneet kokoontumispaikoikseen tiettyjä julkisia ympäristöjä, joihin ovat tervetulleita kaikki. Nuorten sosiaaliset verkostot nousevat aineistosta esille lukuisia kertoja. Suomen ja Ruotsin rajalla vietettävään vapaa-aikaan mahtuu ihmissuhteita molemmin puolin rajaa. Aineistosta on kuitenkin havaittavissa, että ruotsalaisia pidetään omana joukkonaan, siitä huolimatta että heihin on solmittu lukuisia kaverisuhteita.

Teoreettisessa viitekehyksessä esittelemäni Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009 on tutkinut muun muassa nuorten sosiaalisten verkostojen muotoutumista.

Tutkimuksessa on selvitetty samaa sukupuolta olevien hyvien ystävien määrää tytöillä ja pojilla. Molemmilla sukupuolilla se on keskimäärin kaksi. Alle 15-vuotiailla hyviä ystäviä on jopa viisi. (Myllyniemi 2009, 78.) Tutkimuksessani en kysynyt hyvistä ystäväistä, vaan puhuin kavereista. On selvää, että kaveripiiri ymmärretään paljon laajemmaksi kuin hyvistä ystäväistä koostuva joukko. Ruotsalaisten kavereiden määrässä ilmeni merkittävä ero tyttöjen ja poikien välillä. Tytöt mainitsivat kavereita olevan viidestä kymmeneen, kun pojat puolestaan arvioivat kavereiden määrän nousevan jopa viiteenkymmeneen. On mielenkiintoista havaita, kuinka kaveripiirin laajuus tutkimuksessani eroaa tytöillä ja pojilla, kun hyvien ystävien määrä on samoissa lukemissa tyttöjen ja poikien välillä nuorten vapaa-aikatutkimuksen mukaan.

Nuorten vapaa-aikatutkimuksen mukaan eri sukupuolta olevia ystäviä on huomattavasti vähemmän, eikä eroja tytöillä ja pojilla juuri ole. Yli 15-vuotiailla toista sukupuolta olevien ystävien määrä vähenee. (Myllyniemi 2009, 78.) Tutkimuksessani ainoastaan yksi haastatelluista huomasi mainita toista sukupuolta olevien kavereidensa olemassaolon. Vapaa-aikatutkimuksen mukaan eniten hyviä ystäviä on Lapin läänissä asuvilla nuorilla. Kuntatyypillä ei ole vaikutusta, vaan maaseutumaisissa kunnissa asuvilla on yhtä paljon hyviä ystäviä kuin kaupungeissakin asuvilla ikätovereilla. Myöskään sillä, asuuko keskustassa, kaupungin tai kylän laidalla vai maaseudulla, ei ole yhteyttä ystävien määrään. (Myllyniemi 2009, 82, 102.)

Nuorisotutkimuksen mukaan eri puolilla Suomea asuvat nuoret tapaavat ystäviään yhtä usein. Ainoastaan pikkukylien ja kaupunkien keskustassa asuvat tapaavat hieman harvemmin ystäviänsä. Teoreettisessa viitekehyksessä esille tullut Helena Helven artikkeli kokoaa yhteen useita nuoriin liittyviä tutkimuksia. Hän kirjoittaa nuorten maailmankuva-seurantatutkimuksessa parikymmentävuotta sitten tulleen ilmi nuorten viettävän yli 14-vuotiaana aikaansa kaveriporukoissa ostoskeskusten alueella sekä nuorisotaloilla. (2009, 251.) Samaan tulokseen päädyn tässä tutkimuksessa. Nuoret tapaavat toisiaan kylällä paikallisen kaupan liepeillä sekä nuorisotaloilla Suomen ja Ruotsin puolella. Yhteydenpito ei kuitenkaan rajoitu tapaamisiin, vaan nuoret ovat puhelin- ja nettiyhteydessä toisiinsa selvästi tapaamisia useammin.

Kaupungeissa ja suurilla paikkakunnilla puhelin- ja nettiyhteydenpito ystäviin ovat hieman harvinaisempaa kuin harvaan asutuissa maaseutukunnissa. Tämä liittyy pitempiin välimatkoihin ystävien välillä. Nuorisotutkimuksen mukaan kasvokkain tapaaminen on yhteydessä korkeampaan elämän tyytyväisyyteen. (Myllyniemi 2009, 88, 91, 133.) Aineistosta nousee vahvasti esiin sosiaalisten medioiden merkitys nuorille. Yhteydenpito Facebookin tai MSN:n avulla on yleistä. Nuoret rinnastavat yhteydenpidon sosiaalisten medioiden kautta jopa ystäviensä ”tapaamiseksi”, kun välimatkat ystävien luokse ovat pitkiä ja kulkeminen on haasteellista. Aineiston perusteella internetyhteydenpito etenkin ruotsalaisiin kavereihin on hyvin merkittävää. Nuorisotutkimus 2009 on tullut myös samaan tulokseen koskien nuorten internetyhteydenpitoa kavereihinsa. Sen mukaan ystävien päivittäiset tapaamiset ovat vähentyneet kaikissa ikäryhmissä, mutta eniten alle 20-vuotiailla. Harventuneet kasvokkain tapaamiset ovat osittain korvautuneet päivittäisillä puhelin- ja nettiyhteydenpidolla. Tutkimuksessa herätelläänkin kysymystä siitä, missä määrin tiivistyvä netti- ja puhelinyhteydenpito voivat korvata päivittäisten tapaamisten vähenemistä. (Myllyniemi 2009, 95.)

Yhteisöön kuulumisen näyttäytyy vahvasti osana nuorten vapaa-ajanviettoa. Teoreettisessa viitekehyksessä tulee esille, että yhteisöön kuulumisen on tärkeä osa ympäristöön sopeutumista. Myös vaikutusmahdollisuudet yhteisön toimintaan lisäävät yhteisöön kuulumisen tunnetta luoden turvallisen ympäristön sosiaaliselle kehitykselle. (Aaltonen ym. 2003, 85.) Aineistosta käy ilmi, että yhteisöksi koetaan perhe, koulukavereista tai nuorisotalolla käyvistä nuorista koostuva porukka sekä sosiaalisissa medioissa, kuten Facebookissa jäsenenä olevista nuorista koostuvaa ryhmä. Yhteisöön voi vaikuttaa, se on turvallinen paikka koetella rajoja ja sen suojissa voi kokeilla asioita, joita ei muuten tulisi tehtyä. Yhteisöillä on säännöt ja toimintatavat, joista pidetään ryhmän sisällä kiinni, ja joiden mukaan jäsenten oletetaan toimivan. Tutkimuksen kannalta huomattavaa oli, että perhe mainittiin aineistossa hyvin harvoin. 15-vuotiaat nuoret toivat paljon ahkerammin esille kavereiden merkityksen vapaa-ajanvietossaan. Perheen tehtävänä oli mahdollistaa nuoren pääsy kavereiden ja harrastusten pariin. Tuula Melkas kirjoittaa artikkelissaan ”Suomalaisten yksityiselämän sosiaalisudesta” kuinka ennen maatalousyhteiskunnassa

ystävyyssuhteita voitiin pitää vähäpätöisempinä kuin naapuruus- tai sukulaisuussuhteita. Nykypäivänä asia on kääntynyt päällelleen, kun yhä useampien on itse löydettävä paikkansa yhteiskunnassa. Nuoruudessa on pyrittävä riippumattomuuteen vanhemmista, eikä se onnistu yksin. Aikuisidentiteettiä rakennetaan ystävä- ja kaveripiirissä. Piirit valitaan sen mukaan, miten ne tukevat minäkäsitystä, sillä nuoruudessa tehdyillä valinnoilla voi olla vaikutusta pitkälle aikuisuuteen saakka. (2009, 35–37.)

Aineistosta nousi esille nuorten moraalinen vastuu yhteisöstä ja sen toiminnasta. Nuorten myötähäpeä toisten nuorten toimintatapoja kohtaan tai sosiaalisen vastuun tunteminen yhteisön jäsenistä oli merkittävää yhteisöön kuulumisen sekä identiteetin kehityksen osalta. Aineistosta käy ilmi nuorten sisäistäneen yhteisössä vallitsevat sallitut toimintatavat ja arvot. Lars Kohlbergin (1927–1987) mukaan ihmisen moraalipäätely kehittyy kolmen vaiheen kautta. Esisovinnaisen moraalin vaiheessa oma hyvinvointi on keskeinen asia ja ratkaisujen päämäärä. Sovinnaisen moraalin vaiheessa moraalisten ongelmien ratkaisussa käytetään yhteisön sosiaalista hyväksyntää, ja se on mahdollista saavuttaa lapsuuden ja nuoruuden välisessä taitteessa, mutta jotkut saavuttavat sen vasta aikuisena. Kolmas kehityksen vaihe: periaatteellisen moraalin vaihe on haastavin saavuttaa, ja Kohlbergin mukaan sen saavuttaa vain pieni osa ihmisistä. Periaatteellisen moraalin vaiheessa sisäistetään se, että säännöt ja sopimukset ovat suhteellisia ja tilanteiden mukaan muuttuvia. Moraalin päätely on usein hyvin kulttuuri ja tilannesidonnaista, jolloin ihmiset tietävät miten tulee toimia, mutta voivat kuitenkin toimia toisin. (Laine ym. 2009, 78–79.) Tässä tutkimuksessa haastattelemani nuoret näyttävät saavuttaneen sovinnaisen moraalin vaiheen sisäistäessään yhteisössä sallitut toimintatavat ja normit, sekä valvoessaan myös niiden toteutumista.

Tutkimustulosten mukaan nuoret ovat hyvin tyytyväisiä alueen tarjoamiin harrastusmahdollisuuksiin, sillä kehittämisehdotuksia täytyi oikein miettimällä miettiä. Ainoastaan tanssin osalta esitettiin toiveita harrastusmahdollisuuksien laajentamiseen, muilta osin ehdotukset keskittyivät olemassa olevien mahdollisuuksien kehittämiseen ja kunnostamiseen. Nuorten vapaa-aikatutkimuksessa on päädytty samaan tulokseen. Siinä maaseudun nuorten

nähtiin pitävän asuinseutunsa nuorille suunnattua toimintaa suhteellisen kiinnostavana. (Myllyniemi 2009, 55.) Nuoret hyödyntävät myös Ruotsin puolen harrastusmahdollisuuksia, ja tietävät hyvin niiden olemassaolosta. Myös naapurimaan edullisemmat harrastusten hinnat houkuttelevat nuoria. Aineostosta, teoreettisen viitekehyksen ulkopuolelta nousi vapaa-ajanviettoa rajoittavia tekijöitä. Henkilökohtaisten mieltymysten, harrastusvälineiden tai ikäsarjojen puuttumista suuremmaksi rajoittavaksi tekijäksi nousi kulkeminen. Teoreettisessa viitekehvyssä jo väläyttelin ajatusta kulkemisen haasteellisuudesta. Käytännössä etenkin syrjäkylillä asuvien nuorten mahdollisuudet tavata kavereitaan ja käydä harrastuksissa on täysin muun perheen kuljetusinnokkuuden varassa. Vasta mopokortin tai ajokortin saannin jälkeen tilanne helpottuu, ja nuori pystyy tältä osin alkamaan irrottautua vanhemmistaan. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009 on tutkinut myös pitkiä matkoja osallistumisen esteenä. Siinä joka viides nuori kokee matkojen vaikeuttavan osallistumista. Maaseutu ympäristössä asuvista nuorista vain joka neljäs on sitä mieltä, että pitkät välimatkat eivät aiheita hankaluuksia. (Myllyniemi 2009, 55.)

Teoreettisen viitekehyksen mukaan kulttuuri on ympäristössään läsnä ja muokkautuu sen mukaisesti. Kulttuurien välinen vuorovaikutus avaa silmiämme ja avartaa ajatteluamme. (Vartia 2009, 1.) Suomen ja Ruotsin rajaa pidetään aineiston perusteella mahdollisuutena. Se tarjoaa vaihtoehtoja vapaa-ajanviettoon ja laajentaa harrastusmahdollisuuksia. Myös uudet kaverisuhteet ovat aineiston mukaan etu rajalla asumisessa. Aineistosta selviää, että rajalla asuessa on myös opittu kiertämään maiden säännöksiä ja toimimaan tilaisuuden tullen. Näin on toki tehty aina jossain määrin, mutta viime aikoina se on vähentynyt. Ruotsin ja Suomen rajalla on vuoteen 1972 saakka ollut erinäisiä säädöksiä ja säännöstelyjä rajan ylityksen sekä rajakaupan osalta. Salakuljetusta, eli joppausta on harrastettu laillisen tuomisen ja viemisen ohella. Kahvin, sokerin, piipputupakan, oravannahkojen ja partakoneenterien joppauksesta on nykypäivänä siirrytty autojen ja erilaisten teknisten laitteiden tuontiin. (Tornedalens landskapsmuseum studiehäfte II, 1985, 18) Tutkimusaineistosta selviää, että nykypäivänä rajalla asuvien nuorten keskuudessa partakoneenterät ja oravannahat ovat vaihtuneet uusiin

suosikkeihin. Suosituinta jopattavaa tavaraa edustavat energiajuomat ja nuuska. Energiajuomat kun ovat ruotsissa alaikäisiltä kiellettyjä, ja nuuskaa ei Suomesta saa.

Kohdatessamme toisesta kulttuurista tulevia ihmisiä, käynnistyy kaksi toisiinsa liittyvää, mutta täysin vastakkaista prosessia: yleistäminen ja eristäminen. Alamme luokittelemaan toista osapuolta kuuluvaksi johonkin ryhmään ja toisaalta pidämme häntä erityislaatuisena. Ihmisten välinen vuorovaikutus ja kanssakäynti on kielellistä ja sanatonta. Toisen käytöksen tai viestien tulkinta perustuu tämän kokonaisuuden arviointiin, henkilökohtaisiin ja kulttuurillisiin ominaisuuksiin. (Cantell (toim.) 2000, 107–108.) Tuloksista käy ilmi, että nuoret kokevat valtakunnanrajan hyvin häilyvänä ja ihmisiä rajan molemmin puolin pidetään samanarvoisina. Näkyvimvät ja nuoria eniten puhuttavimmat erot tuntuivat keskittyvän kommunikaation. Ruotsalaisten asenne uusia, erilaisia ihmisiä kohtaan on aineiston perusteella suvaitsevaisempi kuin suomalaisilla. Aineistosta kävi ilmi, että Ruotsiin mentäessä on vastaanotto muiden nuorten keskuudessa lämmin ja hyväksyvä, eikä eristämistä syrjivässä mielessä tapahdu, vaan arvostus erilaisuutta kohtaan säilyttää positiivisen luonteen.

Aineiston mukaan suomen kielellä selviytyy Ruotsin puolella, sillä ruotsalaiset puhuvat nuorten mukaan hyvää suomea. Mikäli kommunikaatiotilanteessa ruotsalainen nuori ei puhu suomea, vaihtuu käytettävä kieli englanniksi ja vasta viime kädessä ruotsiksi. On mielenkiintoista, että ruotsi on vasta viimesijainen vaihtoehto kommunikoinnin muodoksi, vaikka rajalla asuminen ja kanssakäyminen tarjoaisi luonnollisia tilanteita harjoitella kieltä, jota koulussakin opiskellaan. Aineiston mukaan ruotsalaiset puhuvat melko hyvää suomea, eivät täydellistä. Voisi ajatella, että vastapuolen ”puutteet” tekisivät tilanteen helpoksi harjoitella myös omaa kielitaitoaan, mutta toisin näyttää olevan.

Petri Vuorinen on väitöskirjassaan ”Profiles of Second Language Learners in Bilingual Education” tutkinut kaksikielistä opetusta Suomessa ja Yhdysvalloissa toisen kielen ollessa englanti. Tutkimuksen mukaan kahden kielen oppiminen onnistuu hyvin, kun niiden oppiminen on tasapainossa koulussa. Ympäristön tarjotessa mahdollisuuksia käyttää kieltä ja ympäristön ollessa positiivinen

toisen kielen puhujia kohtaan ovat oppimismahdollisuudet hyvät. Vuorisen tutkimus kumoaa myös väittämät siitä, että suomalaiset olisivat arkoja käyttämään vierasta kieltä. (2009, 6, 96.) Suomen ja Ruotsin rajalla ei kuitenkaan ole kyse kaksikielisestä opetuksesta, mutta tukea vieraan kielen oppimiseen on tarjolla ympäristön tarjoamissa luonnollisissa tilanteissa. Aineiston perusteella voi kuitenkin todeta, että nuoret ovat melko arkoja käyttämään mahdollisuuttaan hyväksi.

5.2 Kunnan nuorisotyön osuus nuorten vapaa-ajanvietossa

Petri Cederlöf on tutkinut nuorisotyötä ja sen haasteita pienissä kunnissa. Hän kirjoittaa laadukkaan nuorisotyön edellytyksiksi noin 5000 asukkaan kunnassa yhden sihteerin ja yhden valvoja-ohjaajan työpanosta tai vähintään päätoimista pätevää nuoriso-ohjaajaa, jonka ei tule huolehtia hallinnollisista seikoista. Cederlöfin mukaan laadukas kunnan nuorisotyö vastaa paikallisten nuorten tarpeisiin ja toiveisiin tarjoten tai mahdollistaen sen mukaista palvelua ja toimintaa. Se edistää nuorten mahdollisuuksia ja nuorisoasioiden huomioon ottamista muiden toimijoiden piirissä. Laadukas nuorisotyö seuraa nuorten toimintaa tarjoten yksilöille luottamuksellista tukea ja ohjausta, sekä tekee tarpeen vaatiessa puuttuvia interventioita nuorten elämään. (Cederlöf 2004, 53.) Aineistosta tulee esille, että Ylitorniolla henkilöstöresurssit täyttävät Cederlöfin esittämän edellytyksen laadukkaan nuorisotyön hoitamiselle. Nuorten haastatteluista saa myös positiivisen kuvan heidän mahdollisuuksistaan vaikuttaa nuorisopalveluihin ja toimintaan. Nuorten ehdotuksia myös kuunnellaan, ja se on aineiston mukaan elinehto nuorten viihtymiselle nuorisotiloilla tai osallistumisaktiivisuudesta erilaisiin tapahtumiin. Nuorisotyötä tekevästä ohjaajasta aineistossa puhutaan myös hyvin kaverilliseen ja tyytyväiseen sävyyn. Ohjaajaa on helppo lähestyä.

Kuten olen jo aiemmin todennut, aineiston perusteella kunnan nuorisotyö kulminoituu hyvin pitkälti nuorisotalon ympärille. Aineiston perusteella nuorisotalo on erityisen tärkeä kokoontumis- ja kavereiden tapaamispaikka niille nuorille jotka eivät varsinaisesti harrasta mitään. Nuorisotalo tarjoaa myös

turvallisen vaihtoehdon nuorten juomiselle. Nuorison vapaa-aikatutkimuksessa 2009 on tutkittu nuorten alkoholin käyttöä. 10–14-vuotiaista nuorista alkoholia sanoo kokeilleensa joka viides. Alle 15-vuotiaiden alkoholikokeilut ovat selvästi yleisempiä kaupungeissa kuin maaseutumaisissa kunnissa. Juomiskokeilut alkavat siis varsin nuorella iällä, eikä 18 ikävuovuoden kohdalla näy erityistä juomisen yleistymistä. (Myllyniemi 2009, 72.)

Cederlöfin tutkimuksessa oli mukana 19 kuntaa, joista jokaisessa oli nuorisotilat. Atk- ja internet-yhteyksiä tarjosi noin puolet. Nuorisokahvilatoimintaa tai ilta-aukioloa säännöllisesti piti yllä neljä kuntaa. Retkiä ja matkoja järjesti 18 kuntaa ja muita tapahtumia 12 kuntaa. Neuvontaa ja tiedotusta oli tarjolla 11 kunnassa. Muita palvelumuotoja olivat muun muassa harrastevälineiden lainaus, kesäleirit ja iltapäiväkerho, jota järjesti viisi kuntaa. (Cederlöf 2004, 297.) Verratessa näitä lukuja aineistosta saatuihin tuloksiin, pystyy Ylitornion kunta tarjoamaan monipuolisesti palveluita nuorilleen. Mielenkiintoista on, että nuoret ovat hyvin tietoisia palveluista, vaikka eivät itse niitä käyttäisikään. Aineistosta käy ilmi, että nuorisotilan lisäksi nuorten käytössä on atk- ja internetyhteydet, heille järjestetään retkiä, leirejä ja tapahtumia sekä internetissä toimii nuorisotiedotussivustot. Aineistosta ilmeni myös, että iltapäivätoimintaa järjestetään nuoremmille. Harrastevälineiden lainaus nuorisotyön muotona ei noussut esille. Teoreettisessa viitekehityksessä mainitsemani kunnan järjestämä kesätyö tarjoaa nuorille tärkeää työkokemusta, ja siihen nuoret ovat tyytyväisiä.

Aineistosta nousi esille nuorisotilan lisäksi merkittävimpinä nuorisopalveluina retket ja tapahtumat. Cederlöfin tutkimuksessa retkien järjestäminen oli myös melko yleistä. Nuorille suunnatut tapahtumat kuten bändikeikat tai kulttuuritilaisuudet olivat kohtuullisen yleisiä (63%), ja joissain kunnissa kuntayhteistyönä järjestettyjä. Erityisesti pienimpien kuntien kohdalla erilaisia paikallisia tilaisuuksia kuten kesä- tai musiikkitapahtumaa järjestettiin laajemmalle osallistujajoukolle, josta huomattava osa kuitenkin saattoi olla nuoria. (Cederlöf 2004, 300.) Tällaisia tapahtumia oli myös Ylitorniolla, ja niistä aineistossa mainittiin musiikkifestivaali Aawastock sekä yrittäjien järjestämät kesämarkkinat. Kulttuuritapahtumia nuorisotyö järjesti yhdessä ruotsalaisten

kanssa, muun muassa peli-iltojen merkeissä. Aineiston mukaan, yhteiset tapahtumat ovat ruotsalaisten nuorten kanssa olleet varsin onnistuneita, ja toivottuja lisää nuorisotyöhön. Tästä kertovat myös nuorten kehittämissuhteet nuorisotyön osalta, joissa toivotaan enemmän yhteistyötä naapurimaan nuorten kanssa.

6 POHDINTA

Opinnäytetyöstä ja sen tekemisestä on puhuttu jo koulutuksen alkuvaiheista lähtien. Opinnäytetyön kuitenkin aina ajatteli siintävän kaukana tulevaisuudessa. Kevättalvella 2009 vastaan tuli päivä jolloin opinnäytetyöstä järjestettiin ensimmäinen tiedostustilaisuus. Se oli kuin isku vasten kasvoja. Tuona päivänä piti tietää aihealue ja saattaa se myös opettajien tietoon. Nopeasti, mitään sen kummemmin miettimättä totesin aiheekseni varhaiskasvatuksen ja aloin työstämään sitä. Alusta asti minulle oli selvää, että teen opinnäytetyöni yksin.

Kevään ja syksyn pyörittelin aihetta ja tein tutkimussuunnitelmaa siitä. Syksyn aikana myös ohjaajat vaihtuivat, ja ryhmämuotoisista ohjauksista siirryttiin yksilöohjaukseen. Jouluna varhaiskasvatus sai väistyä ja tilalle tuli nuorisotyö. Aihe muotoutui oman kiinnostukseni pohjalta ja sai lisäpotkua, kun samoihin aikoihin paikallislehdessä kerrottiin nuorisotalojen välisen yhteistyön heräämisestä. Yhteistyökumppanin työelämästä sain helposti, ja ehdotukseni aiheesta oli heillekin sopiva. Nuorisotyöstä minulla ei ollut pohjalla syventäviä ammattiopintoja, joten perehtyminen aiheeseen kirjallisuuden avulla oli melko intensiivistä. Kevään 2010 rakensin tutkimussuunnitelmaa ohjaavilta opettajilta ja opponenteilta saamani palautteen mukaan ja vihdoinkin huhtikuun lopulla oli suunnitelma sillä mallilla, että tutkimuslupa myönnettiin. Keväällä ennen koulun loppumista ehdin kerätä aineiston ja aloittaa sen analysoinnin. Analyysivaihe oli monivaiheinen ja paljon aikaa vievä. Raportin kirjoittaminen eteni aineiston analysoinnin jälkeen melko nopeasti, koska teoriaohjaava sisällönanalyysi tarjosi mahdollisuuden kirjoittaa johtopäätökset ja tulokset hyvin loogisesti eteneviksi.

Opinnäytetyöprosessissani olen oppinut laadullisen tutkimuksen teosta ja saanut huomata kuinka aikaa vievää ja omistautumista vaativaa se on. Prosessin aikana, ja etenkin teoreettista viitekehystä rakentaessani olen oppinut myös käyttämään lähdekirjallisuutta aiempaa tehokkaammin hyödykseni.

Opinnäytetyön aikana olen joutunut refleктоimaan ja työstämään ajatuksiani yhä uudelleen ja uudelleen jotta ohjaavien opettajien kanssa olemme päässeet samalle aaltopituudelle kulloinkin aiheena olevasta osiosta.

Suurimman hyödyn opinnäytetyöprosessistani olen saanut asiakastyön, eettisen osaamisen sekä reflektiivisen kehittämis- ja johtamisosaamisen syventämiseen (Sosiaaliportti, luettu 28.12.2009). Konkreettisesti asiakastyön, eettisen, ja reflektiivisen kehittämis- ja johtamisosaamisen kompetensseja vahvistin tuomalla opinnäytetyössäni nuoren äänen kuuluviin. Nuorten esille nostamia asioita voidaan kunnassa hyödyntää kehittämällä esimerkiksi nuorten vapaa-aikaan kohdistuvia nuorisopalveluita ja yhteistyöverkostoja.

Eettistä osaamista olen päässyt toteuttamaan konkreettisesti kohdatessani haastateltavat nuoret. Nuorten mielipiteiden arvostaminen sekä reilu kohteleminen ovat tulleet esille muun muassa heidän sanaansa luottamisena sekä vapaa-ehtoisena haastatteluihin osallistumisena. Eettistä osaamista olen osoittanut myös huolehtimalla haastateltavien nuorten anonymiteetin suojaamisesta. Olen esimerkiksi käyttänyt tutkimustuloksissa ainoastaan sellaisia lainauksia haastatteluista joista nuorta ei voi tunnistaa. Suurempaa joukkoa ajatellen eettistä asiakastyöosaamista on harkittu tarjoamalla kaikille kohderyhmään sopiville nuorille mahdollisuus ilmoittautua vapaa-ehtoiseksi haastateltavaksi. Nuorten äänen kuuluviin saattaminen tämän opinnäytetyön kautta vahvistaa myös asiakastyön eettistä osaamista.

Sosiaalialan asiakastyöosaamiseni on opinnäytetyön aikana harjaantunut yhteistyö ja vuorovaikutustaitojen osalta. Olen tutustunut minulle ”uuteen” asiakasryhmään ja heidän kanssaan kommunikointi on sujunut hyvin. Oli myös hyvä, että olin tavannut haastateltavia nuoria ennen haastattelua sekä ollut heidän kanssaan puhelinyhteydessä. Haastattelutilanteissa pystyin harjoittelemaan keskustelutaitojani murrosikäisten nuorten kanssa, ja sain arvokasta tietoa nykypäivän 13–17-vuotiaiden nuorten vapaa-ajanvietosta, harrastuksista sekä suhteesta nuorisopalveluihin. Mielestäni onnistuin luomaan rennon ja luottamuksellisen suhteen haastateltaviin jonka ansiosta myös haastattelutilanne oli luonteva. Oma merkityksensä oli varmasti myös sillä, että

puhuin samaa ”kieltä” nuorten kanssa, jolloin murre-erot eivät synnyttäneet kuilua välillemme. Opinnäytetyöprosessini kautta sain myös tietoa miten rajan pinnassa asuminen näkyy käytännössä palveluiden hyödyntämisenä sekä esimerkiksi kaverisuhteiden muodostumisessa. Tutkimukseni kannalta arvokasta tietoa sain siitä, kuinka suuren merkityksen ylitorniolaiset nuoret antavat nuorisotoimelle vapaa-ajantoiminnan tarjoajana ja millaisia palveluita he toivoisivat alueella järjestettävän.

Reflektiivisen kehittämis- ja johtamisosaamisen kompetenssin hallintaa olen harjoitellut koko opinnäytetyöprosessin ajan. Tutkimuksen teon ja teoreettisen perustan kokoaminen tutkimukseksi ovat antaneet eväitä tulevaisuuteen. Prosessi on opettanut kärsivällisyyttä, johdonmukaisuutta, loogista ajattelua sekä aikataulujen sopimista. Se on antanut varmuutta kohdata tulevassa työelämässä myös mahdollisia projektiluontoisia kehittämistehtäviä. Varmuutta olen saanut myös palvelujärjestelmän tuntemisesta nuorisopalveluiden osalta. Tiedän millaisia palveluita kunnan tulee tarjota nuorille tänä päivänä ja missä osassa muut toimijat ovat nuorisopalveluiden järjestäjänä. Myös nuorisotyötä koskevaan lainsäädäntöön tutustuminen on antanut paljon varmuutta palvelujärjestelmäosaamiseeni.

Tutkimuksen alkuvaiheessa teoreettista viitekehystä kerätessäni minulla ei ollut aavistustakaan mitä siihen piti kerätä ja kuinka laaja tietoperusta oli rakennettava enenkuin tutkimuslupa irtoaisi. Nyt tutkimuksen päätyttyä olen tyytyväinen teoreettiseen viitekehukseen ja sen laajuuteen. Tutkimuksesta esille nousseita pääasioita olin osannut kerätä viitekehukseen, ja ainoastaan muutama pieni yksityiskohta, kuten harrastusmahdollisuuksia rajoittavat tekijät jäivät sieltä uupumaan.

Olen itse viettänyt lapsuuteni ja nuoruuteni Ylitorniolla, joten taustaoletukseni asioiden tilasta oli hyvin vahva. Oli mielenkiintoista verrata tutkimustuloksia siihen, miten itse muistan kokeneeni asioiden olevan käyttäessäni itse nuorisotoimen palveluja Ylitorniolla. Rajan yli tehtävän yhteistyön herääminen on mielestäni hienoa, ja varsinkin kun nuorisotoimet ovat tietoisesti siihen lähteneet mukaan. Omassa nuoruudessaani Ruotsin puolen nuorisotalolle harva

uskalsi mennä ominensa iltaa viettämään, vaan aina oli oltava jokin ruotsalainen kaveri, jonka mukana sinne pääsi. Ylitornion harrastusmahdollisuuksia paransi jo minun aikani rajan toisella puolella oleva laskettelupaikka ja ratsastustalli. Myös kori- ja jalkapallo olivat rajan toisella puolella suosiossa jo silloin, mutta sitä mahdollisuutta suomalaiset nuoret vähemmän hyödynsivät.

Opinnäytetyöni tutkimustehtävinä oli selvittää miten nuoret viettävät vapaa-aikaansa rajalla ja kuinka kunnan nuorisotyö liittyy nuorten vapaa-ajanviettoon. Vaikka tutkimusotokseni oli vain neljä haastateltavaa, sain mielestäni kerättyä varsin monipuolisen aineiston. Metodologisiin valintoihini olen tyytyväinen. Teemahaastattelu aineistonkeruun työmuotona toimi mielestäni todella hyvin. Se mahdollisti rennon keskusteluilmapiirin luomisen haastateltavien nuorten kanssa ja kysymysmuotojen sovittamisen tilanteisiin sopiviksi. Teemahaastattelun kulkua ohjaava haastattelurunko kuitenkin takasi sen, että ennalta määrättyt teemat tulivat käsiteltyä. Aineiston analyysitavaksi valitsemani teoriaohjaava sisällönanalyysi tuotti aluksi paljon turhaa työtä ja harmaita hiuksia, mutta loppujen lopuksi se oli melko selkeä ja toimiva valinta analyysitavaksi. Tutkimustulosten analyysivaiheessa se oli aikaa vievä, mutta tarjosi mahdollisuuden nuorten ilmausten tarkkaan hyödyntämiseen.

Tutkimuksen tavoitteina oli tutkimustehtävien lisäksi saada tietoa miten 13–17-vuotiaat ylitorniolaiset nuoret kuvailevat vapaa-ajanviettoaan keväällä 2010 ja miten he kokevat rajalla asumisen. Tavoitteena oli selvittää miten he viettävät vapaa-aikaansa, kenen kanssa sekä millaisia palveluita hyödyntävät? Mitä alueella on tarjottavaa nuorille ja osaavatko nuoret hyödyntää myös naapurimaan palveluita. Tavoitteena oli myös selvittää ovatko nuoret solmineet kaverisuhteita tai käyttäneet naapurimaan palveluita yhteisten illanviettojen seurauksena. Mielestäni sain vastauksen kaikkiin kysymyksiini, ja yllättävintä oli, että nuoret olivat todella valveutuneita alueen mahdollisuuksista. He osasivat ottaa hyödyn irti maiden naapuruudesta niin laskettelumaksujen kuin hyödykkeiden saatavuuden osalta. Ruotsin ja Suomen raja näyttää siis edelleen olevan merkityksellinen alueen nuorille tarjotessa vaihtoehtoja vapaa-ajanviettoon ja uusien kaverisuhteiden muodostamiseen. Raja näyttää myös

opettavan nuoria edelleen hyödyntämään ”porsaanreikiä”, ja kehittelemään keinoja saada hyöty irti kahden valtakunnan naapuruudesta. Erityisen iloinen olen siitä, että nuorisotyö on herännyt hyödyntämään jälleen rajan olemassaolon tarjoamia mahdollisuuksia osana nuorisotyötään. Nuorten määrä alueella on kuitenkin vähenemää päin, joten nuorisomäärän ”kaksinkertaistaminen” mahdollistaa ehkä suurempien tapahtumien järjestämisen myös jatkossa. Kunnan nuorisotyö näyttää olevan kaiken kaikkiaan hyvin hoidettu, ja se on onnistunut vastaamaan nuorten tarpeisiin. Myös aikaisemmin mainitsemani tutkimuksen (Cederlöf 2004) valossa, puitteet sen toteuttamiseen ovat kunnossa.

Tutkimustuloksista nousi esiin monia yllättäviä seikkoja. Etenkin nuorisotalon merkitys nuorten elämässä oli varsin suuri. Se tuntui olevan ”toinen koti”, jossa vietettiin aikaa ystävien kanssa. Vaikka haastattelussa ei missään vaiheessa tullut sanallisesti ilmi, jäi minulla haastattelijana sellainen kuva, että nuorisotalolle on nuorten helppo tulla. Toinen yllättävä nuorten esiin nostama asia oli sosiaalisen median käyttö, ja kehittämisehdotuksena esitän sen hyödyntämistä myös nuorisotyössä. Esimerkiksi nuorisotalon oma Facebookprofiili voisi toimia tiedotuskanavana nuorille ja heidän vanhemmilleen, ja näin vahvistaa myös vanhempien ja nuorisotyöntekijöiden välistä yhteistyötä. Toisena kehittämisehdotuksena tuen nuorten ideaa järjestää yhteisiä retkiä ruotsalaisten nuorten kanssa vuorotellen Suomeen tai Ruotsiin. Myös kuljetusten järjestäminen ruotsin nuorisotalolle Suomesta tai Suomen nuorisotalolle Ruotsista oli varsin oiva aatos varsinkin tulevaisuutta silmällä pitäen, kun nuorten määrä kunnissa pienenee. Uusi opinnäytetyöaihe voisi tämän asian tiimoilta olla esimerkiksi projektityönä järjestettävä tapahtuma ruotsalaisille ja suomalaisille nuorille.

Jatkotutkimusaiheina voisi tehdä samantyyllisen tutkimuksen nuorten vanhemmille sekä nuorisotyöntekijöille rajan molemmin puolin. Jatkotutkimusta voisinkin ajatella tehtävän myös erilaisille asiakasryhmille, kuten päiväkotilapsille, vanhuksille, mielenterveyskuntoutujille tai kehitysvammaisille. Yhteistyön ja vertaistuen saanti rajan toiselta puolelta olisi varmasti tervetullutta.

7 LÄHTEET

Kirjalliset lähteet

Aaltonen, K. (toim.) 2009. Nuorisolaki-opas. Tallinna: AS Pakett.

Aaltonen, M., Ojanen, T., Vihunen, R. & Vilén, M. 2003. Nuoren aika. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Aapola, S. & Kaarninen, M. (toim.) 2003. Nuoruuden vuosisata. Suomalaisen nuorison historia. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Aarnos, E. 2001. Kouluun lapsia tutkimaan. Havainnointi, haastattelu ja dokumentit. Teoksessa Aaltola, J. Valli, R. (toim) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Jyväskylä: PS-kustannus.

Arola, L. 2004. Identiteetti, diskurssit ja kielet. Ruotsin Tornionlaaksolaisten nuorten suhde Suomeen ja meän kieleen. Oulun yliopisto. Suomen kielen pro gradu -tutkielma.

Cantell, M. (toim.) 2000. Monikulttuurisen nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy.

Cederlöf, P. 2004. Nuorisotyö ja sen haasteet pienissä kunnissa: laadullinen tutkimus nuoriso-ohjaajien ja nuorisotyöstä vastaavien työntekijöiden työstä sekä kunnallisen nuorisotyön sisällöstä ja asemasta. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja E, Yhteisjulkaisut; 1/2004. Helsinki: Hakapaino Oy.

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

- Haapamäki, J., Kaipio, K., Keskinen, S., Uusitalo, I., Kuoksa, M. 2000. Yhteisö kasvattaa. Päivähoito oppimis- ja kasvatusyhteisönä. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Harinen, P. 2000. Valmiiseen tulleet. Tutkimus nuoruudesta, kansallisuudesta ja kansalaisuudesta. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Helve, H. 2009. Nuorten vapaa-aika, luottamus ja sosiaalinen pääoma. Teoksessa Liikkanen, M. (toim.) Suomalainen vapaa-aika. Arjen ilot ja valinnat. Helsinki: Hakapaino.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Kananoja, A., Lähteinen, M., Marjamäki, P., Laiho, K., Sarvinmäki, P., Karjalainen, P. & Seppänen, M. 2007. Sosiaalityön käsikirja.. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy
- Laine, A., Ruishalme, O., Salervo, T., Siven, T. & Välimäki, P. 2009. Opi ja ohjaa sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.
- Melkas, T. Suomalaisten yksityiselämän sosiaalisuudesta. Teoksessa Liikkanen, M. (toim.) Suomalainen vapaa-aika. Arjen ilot ja valinnat. Helsinki: Hakapaino.
- Myllyniemi, S. 2009. Aika vapaalla. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Helsinki: Yliopistopaino Oy.
- Nieminen, J. 2008. Vastavoiman hahmo. Nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) 2008. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino Oy.

Oksi-Walter, P., Roos, J. & Viertola-Cavallari, R. 2009. Monikulttuurinen perhe. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Puuronen, V. 2000. Johdatus nuorisotutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Soininen, M. 1995. Tieteellisen tutkimuksen perusteet. Turku: Painosalama Oy.

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry:n ammattieettinen lautakunta 2005. Arki, arvot, elämä, etiikka, Sosiaalialan ammattilaisen eettiset ohjeet. Helsinki: Painotalo Auranen Oy.

Syrjälä, L., Ahonen, S., Syrjäläinen, E. & Saari, S. 1994. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. Rauma: West Point Oy.

Tuomi, J & Sarajärvi, A.. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Vartia, N. 2009. Kotona kaikkialla. Kansainvälisen kanssakäymisen taitoja. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Vilkkä, H. 2005. Tutki ja kehitä. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Ylitornion kunnan lapsi- ja nuorisopoliittiset linjaukset.

Internetlähteet

Finlex. Valtion säädöstietopankki. Nuorisolaki 27.1.2006/72.

[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072?search\[type\]=pika&search\[pika\]=nuorisoty%C3%B6laki](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072?search[type]=pika&search[pika]=nuorisoty%C3%B6laki). Hakupäivä 27.1.2010.

Tornedalens landskapsmuseum. Tornedalens landskapsmuseum studiehäfte II, 1985. Hakupäivä 16.8.2010.

<http://www.tornio.fi/Opetus>

Sosiaaliportti. Sosiaalialan koulutusohjelman kompetenssit. Hakupäivä
28.12.2009.

<http://www.sosiaaliportti.fi/fi->

[Fl/sosiaalialanamkverkosto/sosiaaliala_ammattikorkeakouluissa/sosionomi_ammk_tutkinto/](http://www.sosiaaliportti.fi/fi-Fl/sosiaalialanamkverkosto/sosiaaliala_ammattikorkeakouluissa/sosionomi_ammk_tutkinto/)

Vilppula, M. 2000. Meänkieli-kieli vai murre? Hakupäivä 29.1.2010.

<http://www.kotus.fi/index.phtml?s=1171>. (Kotimaisten kielten tutkimuskeskus)

Suomen nuorisoyhteistyö Allianssi ry:n opas kuntavaikuttajille ja
nuorisotyöntekijöille nuorisotyön yhteiskunnallisesta merkityksestä, 2008.
Hakupäivä 28.2.2010.

http://www.alli.fi/tiedoston_katsominen.php?dok_id=5394.

Vuorinen, P. 2009. Profiles of Second Language Learners in Bilingual Education:
A Comparative Study of the Characteristics of Finnish and American Students.
Turun yliopisto. Kasvatustieteen väitöskirja. Hakupäivä 16.8.2010.

<https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/44611/AnnalesB318Vuorinen.pdf?sequence=1>

Opinnäytetyön suunnitelma hyväksytty 20 päivänä hehti kuuta 2000
 Suunnitelman hyväksyjä: MARJA TELLIKSEN YTL PIRJO YLIKKAURA PL, lehtori
 nimi, koulutus, virka-asema nimi, koulutus, virka-asema
 nimen selvennys PIRJO YLIKKAURA

Lupa opinnäytetyöhön
 myönnetty hakemuksen mukaisena ___ myönnetty seuraavin muutoksin
 ___ hakemus hylätty

Luvan antaja osallistuu kustannuksiin kyllä ___ anomuksen mukaan
 muuten miten
monistuskuluihin ja eläkelippuihin, muistavarojaan neuvotella
 ei ___

Päiväys 22.4 2000

Allekirjoitukset Maria Helenä neuvosto-kustantaja
 nimi, koulutus, virka-asema nimi, koulutus, virka-asema
 Nimen selvennys Maria Helenä

Opinnäytetyön suunnitelma liitteenä
 Opinnäytetyö toimitetaan luvan myöntäjälle.

LIITE 2/

HAASTATTELURUNKO

Taustatiedot:

- Sukupuoli ja ikä

Teemat:

1. 13–17-vuotiaiden nuorten vapaa-ajanvietto
2. Ylitornion kunnan nuorisotyö

Apukysymykset:

- Miten vietätte vapaa-aikaanne?
- Miten kunnan nuorisotyö liittyy vapaa-ajanviettoon?
- Mitä vapaa-ajanviettomahdollisuuksia alueelta löytyy 13–17-vuotiaille?
 - Kesällä? Talvella?
 - Mitä niistä hyödynnätte?
- Mitä mahdollisuuksia ikä tarjoaa/rajoittaa?
 - Mihin olette etuoikeutettuja ja mistä jäätte paitsi?
- Mitä toimintoja lisääisitte tai poistaisitte?
- Kenen/keiden kanssa vietätte vapaa-aikaanne?
 - Miten paljon teillä on ystäviä Ruotsin puolelta?
 - Miten olette tutustuneet toisiinne?
 - Miten pidätte yhteyttä, missä tapaatte?
- Mikä merkitys yhdessä tekemisellä on?
 - Mitä toisten kanssa toimiminen merkitsee?
- Mitä harrastatte?
 - Miksi harrastatte kyseistä toimintaa?
 - Mitä merkitsee johonkin järjestöön tai seuraan kuuluminen?
- Kuinka kaukana käytte harrastuksissanne?
 - Miten kuljette sinne?
- Mitä palveluita kunnan nuorisotyö tarjoaa?
 - Mitä palveluita käytätte?
- Miten voitte vaikuttaa kunnan nuorisotyön tarjoamiin toimintoihin?

Mitä se merkitsee että voitte olla mukana teille tarkoitettujen toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa?

– Mitä teille merkitsee Suomen ja Ruotsin rajalla asuminen?

– Miten hyödynnätte Övertorneån nuorisopalveluita?

Millaista yhteistyötä toivoisit ruotsalaisten kanssa tehtävän?

LIITE 3/

KIRJE VANHEMILLE

Hyvät vanhemmat!

Olen tekemässä opinnäytetyötä 13–17-vuotiaiden nuorten vapaa-ajanvietosta kahden maan rajalla. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää miten nuoret viettävät vapaa-aikaansa sekä miten kunnan nuorisotyö liittyy heidän vapaa-ajanviettoonsa.

Haastattelen nuoria jotka käyttävät aktiivisesti kunnan nuorisotyön palveluita, ovat olleet mukana Ylitornion ja Övertorneån nuorisotalojen asiakkaiden kanssa vietetyissä illoissa, tai oma-aloitteisesti viettäneet vapaa-aikaansa Övertorneålla. Haastattelut tapahtuvat Ylitornion nuorisotalolla kevään 2010 aikana, ja niihin on voinut ennalta ilmoittaa halukkuutensa.

Pyydän ystävällisesti teiltä lupaa haastatella tutkimukseen ilmoittautunutta nuortanne painottaen ettei hänen henkilöllisyytensä tule esille tutkimusraportissa.

Ystävällisin terveisin,
Oulun seudun ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelija
Heidi Välimaa

Asiasta saa lisätietoja tarvittaessa minulta p. xxxxxxxxxx tai Nuorisosihteeriltä
p. xxxxxxxxxx

Palautathan lupalapun viimeistään xx.xx.2010 nuorisotalolle. Kiitos!

.....
nuoren nimi

___saa osallistua haastatteluun

___ ei osallistu haastatteluun

Päiväys __/__/2010

.....
huoltajan allekirjoitus

LIITE 4/

ANALYYSIRUNKO esimerkein

(+:lla merkityt kategoriat ovat nousseet analyysirungon ulkopuolelta)

	PÄÄ-LUOKKA	YLÄ-LUOKKA	ALALUOKKA	ALKUPERÄINEN ILMAUS	PELKISTETTY ILMAUS
NUORTEN VAPAAN- AJANVIER- TTO SUOMEN JA RUOTSIN- RAJALLA	NUORUUS VALÄMÄN- VAIHTEEN- A	IDENTITEITIN KEHITYS	SOSIAALISET VERKOSTOT	”Kaikkia vähän sekasin – Mie oon aina silleen naapureittenki kanssa ja sitten silleen että on tyttöjä ja poikia eittei pelkästään tyttöjä tai pelkästään poikia” ”Paitsi että ei ruottalaiset oo kyllä koulukavereita. Niin no me tunnetaan ne sitte vaan Frippesiltä.”	Sosiaaliseen verkostoon kuuluu myös naapurit ja se muodostuu tytöistä ja pojista. Ruotsalaiset kaverit ovat koulun ulkopuolelta tullut lisäys sosiaaliseen verkostoon.
			VANHEMMISTA IRTAUTUMINEN	”No semmosia et silleen pääsee niinkö käymään jossaki semmosessa mihin ei välttis muuten pysty pääsen, jos ei jos- Silloinki ko on Oulun reissu ei välttis muuten osa pääse käymään Oulussa. Ei pysty vanhempien kans käymään tai ei ole isosisaruksia niin sitte sinne on aina halukkaita ja sitten silloinki, niinkö nytki ne käy leffassa ja käy sitten shoppaileen”	Nuorisotoimen retket tarjoaa mahdollisuuksia kokea jotain mitä ei muuten pääsisi kokemaan vanhempien tai sisarusten myötävaikutuksella.
		YHTEISÖLLISYYS	YHTEISÖÖN KUULUMINEN	”No kuuluthan sie Facebookiin” ”Niin. Semmosta, että saa niinkö tehdä jonku kans jotaki. Ettei tartte olla yksin tai sitten”	Kun kuuluu facebookiin, kuuluu yhteisöön. Yhdessä tekeminen nuorelle tärkeää, se poistaa yksinäisyyttä-
			OSALLISUUS	” Joo on, kyllä niitä niinku kuunnellaan, mutta aika harvoin niitä pistetään niinku täytäntöön. Tämä nuorkkahan siihen vissiin niinkö panostaa kaikkein enniten niin, koska nytkin oli semmonen että mitä uusia pelejä ja aktiviteetteja haluatta.”	Nuorten ehdotuksia kuunnellaan, mutta harvoin toteutetaan. Nuorisotalolla panostetaan eniten osallisuuden tukemiseen muun muassa kysymällä nuorilta millaisia aktiviteetteja sinne halutaan.

			"No onhan se mukavampi itte olla mukana päättämässä mitä tehhään"	On tärkeää saada olla mukana itseä koskevien päätösten teossa.
		YHTEYDENPITO	"Mesessä tai Facebookissa. Lyöt seinälle, niin kaikki tietää"	Msn tai Facebook internetissä toimii yhteydenpito/tiedotusvälineenä.
YMPÄRISTÖ	HARRASTUSMAHDOLLISUDET		"Onhan täällä elokuvateatteri tiistaina -- Ja joskus keskiviikkosin, mutta keskiviikkona on kyllä tiistain uusinta että." "Niin Ruottissa on se tyttöjen korisryhmä. Sitten on ollu jalkapallo kesäsin tytöille ja pojille, mutta mie en tiä onko sitäkkään enhään ko ne valmentajat vaihtu tai jotaki"	Elokuvateatterissa voi käydä kerran viikossa. Ruotsissa tytöille on ainakin ollut koripalloryhmä sekä jalkapalloryhmä kesäisin. Myös pojille on ollut jalkapalloryhmä.
		+ RAJOITAVAT TEKIJÄT	"No tänne (nuorisotalo) ei saa tulla viikonloppuisin tulla alle 13-vuotihhaat" "Siinä on muuten se juttu (viittaa aikasempan kysymyseen mitä ikä rajoittaa) että ala-astelaisilla kaikkea tuomosa jalkapalloa ja tommosia mutta meille ei"	Nuorisotalolle ei pääse viikonloppuisin alle 13-vuotiaat. Ala-astelaisille on tarjolla jalkapalokerho kesäisin, mutta sitä vanhemmille ei.
		+ KULKEMINEN	"Niin osalla ei kuljeta minnekkään ja sitte ne ei pääse niinku millään jos ei kavereita ole niinku menossa" "...ei pääse niinkö jos assuu kauempana, niin ei pääse jos ei oo kyytiä, niin ei pääse oikein millään jos ei oo mopokorttia hankkinu. Niin ei pääse oikein mihinkään milhään liikheele"	Jos vanhemmat eivät kuljeta nuoriaan, niin kulkeminen hankalaa ellei pääse kavereiden kanssa samalla kyydillä. Kauempana asuvat eivät pääse kulkemaan ilman kyytiä mihinkään. Mopokortti helpottaa tilannetta.

		+ KEHITTÄMIS-EHDOTUKSET	<p>"Ois ihan jees, jos täällä olis jotaki muuta harrastuksia, niinkö tanssin osaltaki jos olis jotaki muuta ko vaan se YliVoLivoli, niin se on sitte niinku siinä"</p> <p>"No kyllähän sitä on muttako ei keksi mithään"</p>	<p>Nuori toivoo monipuolisempia mahdollisuuksia tanssin harrastamiseen.</p> <p>Nuorella on ehdotuksia, mutta haastattelutilanteessa ne eivät tule mieleen.</p>
	K U L T T U R I & K I E L I	KIELI	"Ruottalaiset puhuu kyllä oikeastaan aika hyvää suomea – Ja sitten jos ne ei ossaa suomea niin ennglantia tai jos yrittää ymmärtää sitä ruottia tai vastaa englanniksi"	Kommunikointikielenä käytetään pääasiassa suomea, mutta myös englanti ja ruotsi ovat nuorten käytössä.
		KULTTUURILLISET SEIKAT	<p>"Ruottisahan on paljon niitä mahanmuuttajia, tai siellä on niitä tummempia niin varmaan seki tekkee. Niin ne on tottunu semmoseen, mutta jos tänne tulee joku tummempi niin se on heti manne ja neekeri ja kaikkea mahollista."</p> <p>"Ruottalaiset saapi Suomesta energijuomaa ko se on ruottissa K-18"</p>	<p>Ruotsissa on paljon maahanmuuttajia, ja he ovat tottuneet erilaisuuteen kun taas Suomalaiset eivät ole niin suvaitsevia.</p> <p>Ruotsalaiset nuoret hakevat Suomesta energijuomaa kun heillä ei siihen riitä ikä Ruotsissa.</p>
	T A P A M I S P A I K A T		<p>"No täällä nuorisotalolla, kavereitten tykönä ja kylällä ja joskus Ruottissa"</p> <p>"...mutta nyt sittekkö ei ole Aawastockia (juhannuksena) niin kaikki mennee varmasti vain vaaran päälle tai ainaki suurin osa"</p>	<p>Nuoret tapaavat toisiaan nuorisotalolla, kavereiden luona, kylällä ja Ruotsissa.</p> <p>Aavasaksan vaaralla tavataan kavereita juhannuksena.</p>
K U N N A N N U O R	N U O R I S O P A L V	NUORISOTILAT	<p>"Se on toisaalta ihan hyvä että täällä on niinku yli 15-vuotitaita kaikki semmosia viikonloppusin, koska jos ne ei ole täällä, niin ne on juomassa"</p> <p>"Aika useasti viikonloppusin olhaan täällä"</p>	<p>Nuorisotalo on vaihtoehto päihteiden käytölle.</p> <p>Nuoret viettävät aikaansa usein viikonloppusin nuorisotalolla.</p>

I S O T Y Ö	E L U T			
		TAPAHTUMAT	<p>"Ja sitten on kaikkia näitä niinkö on se NuKu kohta – Nuorisokulttuurin semmonen päätö. Se on sen projektin päätöstapahtuma meinaan ne on käyny sen kans niin ne on käyny Enontekiöllä. On ollu semmmonen tanssijuttu ja sitten on mangapäivät vai mitkä ne oli Pellossa"</p> <p>"Ja kesällä jos tulee riittävästi osallisia niin lähethään Helsinkiin niinkö nuorkan kans"</p>	<p>Tuleva nuorisokulttuurin päätöstapahtuma on Ylitorniolla. Siihen on liittynyt useita erilaisia toimintoja pitkin Lapin lääniä.</p> <p>Nuorisotoimi järjestää Helsinkiin kesäretken jos osallisia tulee tarpeeksi.</p>
		INTERNET	"Alotekanava (netissä) -- Itse asiassa mie en ees tiiä, mutta molen aina kuullu että sitä kautta voi pistää alotteen jos haluaa jotaki asiaa"	Nuorille toimii aloitekanava internetissä ja sitä kautta voi laittaa aloitteen jos tahtoo jotakin asiaa.
		MONIKULTTUURISUUS	<p>"Fripesillä (tutustuttu ruotsalaisiin kavereihin), tai sitten ko oli silloinki niitä että ruottalaiset oli täällä. (nuorkalla) Ja sitten meillä ku esimerkiksi minunki luokalla on yks poika jolla on serkkuja ruottissa"</p> <p>"Ja sittenkö siellä (Fripesillä) on aina jotaki, että niinkö täällä (nuorkalla) on joku sählytapahtuma tai siellä on, tai joku biljarditurnaus niin kaikki on siellä, ja on siellä ollu niitä diskojaki joskus, mutten mie tiä että käykö niissä. "</p>	<p>Nuori on saanut uusia kavereit ruotsin puolelta nuorisotalojen yhteisen illanvieton sekä luokkakaverinsa serkun kautta.</p> <p>Jos jommallakummalla nuorisotalolla järjestetään tapahtumia, osallistuvat nuoret rajan molemmin puolin niihin.</p>
KESÄTYÖ	"...mie pääsin (kunnan kesätyö) tuone ko se oli niinkö että kaikki ysiluokkalaiset pääsi, ja sitten siitä etheenkäsin niinku arvottiin ne paikat"	Nuori sai kesätöitä kunnan kautta. Kaikki 9.luokkalaiset saivat paikan ja sitä vanhemmille paikat arvottiin.		

			<p>+ KEHITTÄMIS- EHDOTUKSET</p>	<p>”Niitä vois joskus olla niitä yhteisiä tapahtumia (ruotsalaisten kanssa) – Isoja ja pieniä”</p> <p>” Ja sitten vois olla sillai, että niinku täälläki olis tai olis joku kyyti aina semmonen (viikonloppuisin), vaikka joku linkkari tai joku semmonen kyyti niinku että pääsis Ruottiin. Koska jos ei ole kyytiä, vanhemmat ei vaikka lähe viemään Ruottiin ja vie vain tähän nuorkalle, niin millä sie menet Ruottiin”</p>	<p>Nuori toivoo Suomen ja Ruotsin nuorisotalojen välisiä yhteisiä tapahtumia.</p> <p>Yhteiskuljetuksen järjestäminen Suomesta Ruotsiin viikonloppuisin olisi tarpeen.</p>
--	--	--	--	---	---